

Új Város

Környezetünk

**Radikális változások előtt
Környezetvédelem a XXI. században**

EURÓPA ÉS AZ EGYMÁSRAUTALTSÁG

A januári számban olvastam az egymásrautaltságról. Nagyon fontos témának tartom, különösen a napjainkat érintő politikai változások kapcsán.

Az Európai Unió sorozatos kucarcait sokan a nemzeti önzés felülkerekedéseként értékelik. Pedig az Unió sikere kulcsfontosságú, Földünk egészségét illetően. Európára ugyanis nemcsak a szegény országok tekintenek reménységgel. Egyesülésével konkrét példát mutathat arra, hogy a növekvő egymásrautaltság miként válik pozitív lépések ösztönzőjévé.

A II. vatikáni zsinat megállapítása szerint: „Az emberek egyre szorosabbá válnak és lassan az egész világra kiterjedő kölcsönös függésből következik, hogy a közjó... napjainkban egyre egyetemesebbé válik, és az egész emberi nemet érintő jogokat és kötelességeket foglal magában. Ezért minden közösségnek számot kell vetnie a többi közösség szükségleteivel és jogos igényeivel, sőt az egész emberi család közjával is.” (Gaudium et spes 26). Másutt pedig II. János Pál a közjóról, a béke és a föld kincseiről szólva állítja, hogy a világ békéje szempontjából a gazdag és szegény országok közötti egymásrautaltság tudatosulása soha nem volt annyira döntő jelentőségű, mint napjainkban. „Ezért mindenki számára nyilvánvaló, hogy vagy kiterjed a fejlődés a világ minden részére, vagy visszacsúszás következik be azokon a területeken is, ahol eddig folyamatos volt a fejlődés. Vagy részt vesz benne a világ minden nemzete, vagy valójában nem igazi fejlődésről van szó.” (Sollicitudo rei socialis 17).

Az Unió kudarcra remélhetőleg csak egy ütközet elvesztése, amit ki lehet heverni. Földünk egészségét tekintve azonban nyitott marad a kérdés: merre tarunk? A népek szolidaritása felé, vagy az önzés felé, ahol mindenki saját szűklátókörű érdekeit köve-

ti csak? Ez utóbbi esetben – II. János Pál pápa szerint – olyan pusztulás felé tartunk, ami mindenkit magával sodorhat. Egy cunaminál léptékeiben lényegesen nagyobb katasztrófáról lenne szó, és ezt mi magunk idéznénk elő.

Vagy mégis ráébredünk, hogy mennyire fontos megélni az egyetemes testvériséget, ami az egymásrautaltság legigazibb formája?

M. B.

Az emberiség történelmét végigkísérik olyan katasztrófális visszaféldést eredményező „cunamik”, amiket az ember maga váltott ki. Elég csak a háborúkra gondolnunk, vagy a holokauszt embertelenségére. Mindezt jóvátenni pedig évekre, máskor évszázadok fáradságos munkájára van szükség. Ám éppen az említett cunami hatására felébredt szolidaritási hullám miatt remélhetjük, hogy – ha lassan is, de – az egyetemes testvériség felül tud kerekedni. A múltnál jobb lehet a jövő, és az is lesz, egész biztosan! Mi erre köteleztük el magunkat!

CSALÁDFESTIVÁL CSÍKSZEREDÁN

2005. május elsején abban az örömben és megtiszteltetésben volt részünk, hogy részt vehettünk a Csíkszeredán rendezett Családfesztiválon. Tizenegy órás utunk gyönyörű tájakon át vezetett, és a megérkezés nagyon nagy öröm volt. Úgy éreztük, hogy egy igazi családba csöppentünk bele. A másnapi találkozó előkészítésének izgalmai és teendői közepette vendéglátóink nagy szeretettel és meleg vacsorával vártak.

Ez a Családfesztivál történelmi jelentőségű volt az ottani Fokoláre Mozgalom életében, magyar családoknak szervezték, magyar nyelven! Kolozsvárról, Marosvásárhelyről, Székelyudvarhelyről, és még sok

erdélyi városból és faluból érkeztek a résztvevők. Volt, aki hajnali háromkor kelt és öt órát buszozott, hogy ott lehessen. A terem zsúfolásig megtelt, összesen körülbelül ötszázötvenen vettünk részt.

Megújító ereje volt a családok tanúságtételeinek, melyek az életükben meggyökeresített evangéliumi szeretetről szóltak. A megélt szeretet hősiességét láttuk a családi élet apró nehézségei és legnagyobb tragédiái között is.

A programot zene és tánc színesítette, a fiatal házaspárok palotást adtak elő, és összeállt egy magyar nyelvű együttes is fiatalokból, külön erre az alkalomra.

Minden találkozásban és személyes beszélgetésben sokat gazdagodtunk, látva az erdélyi emberek hitét. Mi is erősödöttünk a hitünkben, és azt is jobban megértettük talán, hogy mit jelent magyarnak lenni.

Így szeretnénk kifejezni köszönetünket az ott eltöltött napokért, és szeretettel üdvözlünk mindenkit, aki határainkon túl olvassa az Új Várost!

Somogyvári Zoltán és Fanni – Budapest

VALAHOL OLVASTAM:

Ha a világ lakosságát az arányok megtartásával kivetítenénk egy 100 fős falura, akkor az így alakulna:

A lakosok közül 57 ázsiai lenne, 21 európai, 14 amerikai (észak és dél), 8 afrikai,

- 52 nő lenne, 48 férfi,
- 70 színes bőrű lenne, 30 fehér,
- 70 nem keresztény, és 30 keresztény lenne,
- 80-an élnének létminimum alatt,
- 70-en nem tudnának olvasni,
- 50-en éheznenek,
- 1 haldokolna; 1 újszülött lenne,
- 1 rendelkezne felsőfokú végzettséggel,
- 1-nek lenne számítógépe,
- a világ vagyonának 59%-át hatan birtokolnák, mind a hatan az Egyesült Államokban élnének.

Új Város

Közéleti kiadvány ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja (www.fokolare.hu)

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163 Budapest, Ágoston Péter u. 25. Számlaszám: 11705008-20434836

Felelős kiadó: Tóth Ilona

Szerkesztéségi cím: 1163 Budapest, Kisterenyé u. 54.

Telefon: 328-0785. Fax: 403-5400. E-mail: ujvaros@fokolare.hu.

Felelős szerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Aranyi Krisztina, dr. Bakacsi Viktória, Fábiny Zsuzsa, Fábri Andzsej, dr. Ferentzi Éva, id. Fritvaldszky János, Himmer László, Hortoványi Emőke, Horváth Viktória, dr. Kiss Imre, Körmendy Klára, Maucha Kristóf, Nyitrai Eleonóra, dr. Óvári László, Riehl Zsuzsanna, Smohai Ferenc, Stipkovits Gábor, Sudár Balázs, Tóth Judit, Tóth Pál, Varga Krisztina, Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés: Roko Art Bt.

Nyomtatás: Kapitális Kft. Debrecen. Felelős vezető: Kapusi József.

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Citta Nuova (CN)**. Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Nove mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nove Miesto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág

Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2005-re: **3600 Ft**. Támogatói előfizetés: **6000 Ft**.

- 4** *Az Élet ígéje*
Ráhagyatkozni teljesen
- 6** **Amikor a hitünk tűzpróbán megy át**
- 8** *Környezetünk*
Radikális változások előtt
- 10** **Soha többé!**
- 11** *Előttünk jártak*
Az Úr megérkezett, s őt szolgálatában találta
- 12** *Párbeszéd*
Emléktáblák üzenete
- 14** *Kultúra*
Szent István király
- 16** *Társadalom*
Nem könnyű a nehéz emberekkel
- 18** *Családi műhely*
A feltöltődés mint aranyfedezet
- 20** **Abortusz és egy dobogó szív**
- 21** *Fiatalok*
Rövid útinapló
- 22** *Az éleből merítve*
Környezetvédelem otthonosan
- 24** *Máriapolik*
Rotselaar az életről beszél
- 26** *Óvodától egyetemig*
Amitől kitágul a világ
- 28** *Megkérdeztük*
Víziszony
- 29** **A szívinfarktusról**

Berndt Mihály

KÖRNYEZETVÉDELEM A XXI. SZÁZADBAN

Visszatekintvén a mögöttünk hagyott viharos XX. századra, melyről talán első pillanatra csak a sok szenvedés és az emberiség nagy tragédiái jutnak eszünkbe, meg kell állapítanunk azt is, hogy ezzel együtt példátlan technikai fejlődésen ment át az emberiség. Mindnyájunk számára egyértelmű az is, hogy a „rohanó XX. század” száguldást idéző fejlődése nem állt meg az új évezred kezdetén, sőt egyre fokozódó tempóban folytatódik.

Csupán egy oldalról nézve az eseményeket és ezt a fejlődést, első benyomásra talán az az általános megállapítás születik meg bennünk, hogy olyan időket élünk, amikor új elszigetelődés jön létre ember és ember, ember és környezete között, és ez uralja a körülöttünk levő világot. A mindenben uralkodni vágyó „fejlődés” igyekszik valamennyi útjában levő akadályt kiiktatni vagy legalábbis félreállítani. Emiatt egyes csoportok, régiók és emberek között is, újabb és újabb – nem kézzel fogható és látható – falak épülnek, amiket az határoz meg, hogy milyen valós vagy vélt érdeket képviselnek, érvényesítenek önmagukért. Azt is tapasztaljuk, hogy az ember természettel, környezettel korábban meglévő harmonikusnak mondható kapcsolata megbomlik.

Ugyanakkor megfigyelhetünk egy más irányba haladó változást is: korunk jelei egyértelműen rámutatnak a kapcsolat, az együttműködés szükségességére. Az informatika, a közlekedés fejlődésével a fizikai távolság „összezsugorodott”.

A fejlődési folyamatokban valaminek meg kell változnia, és erre talán épp azok a katasztrófák és tragédiák figyelmeztetnek, amelyeket az elmúlt században, sőt már az új évezred elején is átélünk. A példátlan technikai fejlődés rendkívüli mértékben hatott, és vette igénybe magát az embert, a környezetünket, a természeti elemeket, s a környezet ezt a változási ütemet, ennek terheit már nem tudja tolerálni, maximális alkalmazkodóképessége ellenére sem.

A környezetvédelem területén is – még ha akadozva is – kezdi felismerni az emberiség, hogy a biztonságosabb és ígéretesebb jövő megteremtését egy nemzet sem képes egyedül elérni – míg együtt igen. És ebbe az „együtt”-be beleértendő a környező világ, a bennünket körülvevő természet is. A minden területre kiterjedő valódi együttműködés igényét jelzik a műszaki-technikai fejlődés főbb irányai, melyek – mint talán soha eddigi a történelem folyamán – konkrétan is kifejezik ezt az egyértelmű törekvést.

Kijelenthetjük: napjainkra már meghatározó helyzetbe került a környezetvédelem azért is, mivel mindannyiunknak talán a legkézzelfoghatóbban jelzi a meglévő problémákat, azok gyökereit, és az emberiséget egy olyan új kapcsolatrendszer szükségességére figyelmezteti, mely – közös egymásrautaltságunkra építve – az emberiség egy új korszakának alappillére lehet.

A további fejlődési folyamat jellemzője kell, hogy legyen ez a szemlélet, és csakis úgy haladhat tovább, ha nemcsak figyelembe veszi a természet, a környezet, a másik ember létezését, és nemcsak megtűri, hanem az egyes szereplők harmonikus együttműködésére építi a maga fejlődési lehetőségeit.

RÁHAGYATKOZNI TELJESEN

Chiara Lubich

Isten Szeretetet.¹ Ennek a rendíthetetlen bizonyosságnak kell vezetnie életünket, akkor is, ha kételkedni kezdenénk a nagy természeti katasztrófák láttán; szembesülve az erőszakkal, amelyre az emberiség képes; vagy saját sikertelenségünket, bukásunkat, a bennünket érő fájdalmakat tapasztalva.

A múltban és a jelenben Isten számtalanszor tanújelét adta szeretetének: nekünk adta a teremtet világot, az életet (és benne mindazt a jót, amit magában hordoz), Fia által megváltott minket, és megadta nekünk a megszentelődés lehetőségét a Szentlélek által.

Isten mindig kimutatja irántunk való szeretetét. Itt van mellettünk, elkísér, és lépésről lépésre fenn tart bennünket az élet próbatételeiben. Erről biztosít minket ez a zsoltár is, ahonnan mostani életigénket vettük: Isten mérhetetlen nagyságáról, megközelíthetetlen fényességéről és hatalmáról beszél, de az ezzel egyidejűleg megnyilvánuló gyengédségéről és jóságáról is szól. Csodás tetteket művel, ugyanakkor egy édesanyánál is gondosabb, figyelmes Atya.

Időnként mindannyiunknak nehéz, fájdalmas helyzetekkel kell szembenéznünk – akár személyes életünkben, akár másokkal kapcsolatban –, és sokszor tehetetlennek érezzük magunkat.

Gyakran önzéssel és közömbösséggel találkozunk, és az erőnket felülmúló látszó események fegyverletételre kényszerítenek.

Mennyi fájdalommal kell szembenéznünk életünk során! Milyen nagy szükségünk van arra, hogy valaki gondoljon ránk! Ezekben a pillanatokban segíthet nekünk az életige.

Jézus hagyja, hogy megtapasztaljuk képtelenségünket. Nem azért, hogy elbátortalanodjunk, hanem hogy megtapasztaljuk kegyelmének rendkívüli erejét, amelyet éppen akkor mutat meg, amikor saját erőnk kevésnek bizonyul. Így abban segít minket, hogy jobban megértsük az Ő szeretetét. De

Horacio Comde

ennek van egy feltétele: az, hogy teljesen bízzunk benne, ahogyan egy gyermek bízik az édesanyjában. Annnyira rá kell hagyatkoznunk, hogy érezzük: az Atya karjaiban vagyunk, aki olyannak szeret bennünket, amilyenek vagyunk, és akinek minden lehetséges.

Még saját hibáink tudata sem állíthat meg, mert Isten, aki Szeretetet, minden elesésünk után talpra segít bennünket, ahogyan a szülők teszik gyermekükkel.

Ha ez a bizonyosság erősít minket, képesek leszünk minden vágyunkat, minden gondunkat Őrá bízni, ahogy a Szentírás is mondja: „minden gondotokkal forduljatok hozzá, mert neki gondja van rátok”².

A Mozgalom kezdetén, amikor a Szentlélek tanítása nyomán kezdtük megtenni az első lépéseket a szeretet útján, számunkra is mindennapos volt, hogy minden gondunkkal hozzá forduljunk, akár többször is a nap során.

Emlékszem, hogy azt mondogattam, ahogy nem tudjuk kézben tartani a parazsat, hanem

azonnal eldobjuk, különben megéget, ugyanúgy, ugyanolyan gyorsan kell az Atyára bízunk minden aggodalmunkat. Nem emlékszem olyan esetre, amikor a szívébe helyeztünk valamit, hogy arról Ő ne emlékezett volna meg.

De nem mindig könnyű hinni a szeretetében. Mégis ezt próbáljuk meg ebben a hónapban, minden ügyünkben, még a legkuszább helyzetekben is! Minden alkalommal meglátjuk majd, hogy Isten közbelép, nem hagy el minket, hanem gondot visel ránk. Egy korábban ismeretlen erőt fogunk megtapasztalni, mely új, eddig nem ismert tartalékokat szabadít majd fel bennünk.

**„Az Úr fenntartja
a botladozót,
és fölemeli,
akit megaláztak”
(Zsolt 144,14)**

¹ 1Jn 4,8

² 1Pt 5,7

MEGLEPETÉSEK HETE

„Adni...! Elsőként: egy mosolyt, a kedvenc játékot, a jókedvet, az uzsonnát, a kedvenc autót.” Mindez ismerős, nekem mégis mindig új lendületet adnak ezek a szavak. Különösképpen, amikor kisgyerekektől hallok. Akik már megtapasztalták, hogy a legnagyobb öröm: adni.

Ők a gen 4-ek, akik tavaly június közepén utaztak Rómába, a számukra rendezett nemzetközi kongresszusokra. Összesen ezerhatszáz volt a világ minden részéről, Magyarországról három kisfiú és hét kislány. Minden ország készült valamivel, a magyar kislányok Szent Erzsébet életéről mutattak be egy jelenetet.

Június eleje volt. Egyik délután összefutottam az út szervezőjével, aki elmesélte, hogy mekkora várakozással készülnek a gyerekek, és milyen nagy odaadással gyűjtik rá a pénzt. Egyben kérte a segítségemet, hogy korhű jelmezeket találjunk a jelenethez, és együtt kérjük a Gondviseléstől az utazáshoz hiányzó összeget. Két gondolat volt bennem egyszerre: az egyik, hogy talán a le-

hetetlennel próbálkozunk; a másik, hogy Istennél semmi sem lehetetlen.

Akkoriban úgy éreztem, hogy nehéz kilépni magamból, és mások helyzetét magamra vennem. Eszembe jutott az Életige-kommentár egyik mondata: „Szükség van arra, hogy *igent* mondjunk Isten akaratára, és arra, amit a testvéreink várnak tőlünk. Így nagy meglepetések fognak érni bennünket.” Láttam, itt az alkalom...

Elkezdünk hát telefonálgatni a különböző színházakhoz, és rövid időn belül megtudtuk, hogy az Állami Operaház rendelkezik alkalmas jelmezekkel. Írtunk egy levelet az igazgatónak, amiben kértük a segítségét. Párhuzamosan „írtunk” egy levelet a mennyei Atyának is... Hamarosan megérkeztek a válaszok. Az Operaházból a színdarabhoz szükséges összes jelmezt megkaptuk, ráadásul nem kellett semmit fizetnünk.

Azon a héten munkahelyemen egyik reggel, miközben a folyosón mentem, megálltam egy pillanatra. Azt mondtam Jézusnak: „Kérlek, küldj egy kis munkát, hogy az érte kapott pénzt odaadhassam a gen 4-eknek!” Hamarosan visszamentem irodámba. Alig telt el fél óra, telefonon kerestek. Egyik ismerősöm hívott, hogy nagyon sürgősen kellene egy fordítás, vállalnám-e két napon

belül?! Megdöbbenett Jézus azonnali válasza, és az is, hogy a szokott fizetség dupláját kaptam az elvégzett munkáért!

Rögtön felhívtam a fokolárt. Legnagyobb örömökre ők azt újságolták el, hogy valaki a munkahelyén kapott étkezési jegyeket a gen 4 kongresszus támogatására ajánlotta fel. Most már csak meg kellett találni a módját, hogy a jegyeket készpénzre váltsuk... Épp mentem meglátogatni egy szerzetes nővért. Tudtam róla, hogy a rendházban ő szokta intézni a bevásárlásokat. Még aznap átvette tőlem a jegyeket. – Örülök, hogy tehettem valamit a gen 4-ekért. – mondta.

Már csak három nap volt az indulásig, és még mindig nem gyűlt össze a teljes összeg. Tovább kértük Jézust, hogy segítsen, hiszen Ő tudja, mire van szükségünk.

Ekkor gondoltunk arra, hogy megkeressük a római Magyar Akadémiát, neki módjában áll kulturális programokat támogatni. Hogy egy rendezvényt támogassanak, azt hat hónappal előbb kell kérelmezni. Nekünk három napunk volt rá... A levelet mégis megírtuk.

Indulás előtti este, ahogy mentem hazafelé elgondolkodtam, hogy milyen sok gondviselés érkezett a héten belül. Egyszer csak csörgött a telefon. A szám ismeretlen volt, de láttam, hogy Rómából hívtak. Az Akadémiáról! Az igazgató titkárnője volt, aki elmondta, hogy levelünket olvasva sajnálták, hogy ilyen későn szólunk, így csak egy „kisebb” összeggel tudnak minket támogatni: a gyerekek egy napi költségét fedezik!

Ez a hét kitörölhetetlen élmény marad számomra: kézzel foghatóan megtapasztaltam a Mennyei Atya szeretetét. Valóban nagy meglepetések érnek bennünket akkor, ha másokért élünk. Ha *igent* mondunk az Ő akaratára.

L. Szidónia

Bokacsi Viktória

AMIKOR A HITÜNK TŰZPRÓBÁN MEGY ÁT

Chiara Lubich

Éjszaka volt. A tanítványok át akartak kelni a Tibériás taván, de csónakjuk viharos szélbe került. Egyszer már kerültek hasonló helyzetbe, de akkor a Mester is ott volt velük a csónakban¹. Most viszont a parton maradt, fölment a hegyre imádkozni.

Jézus mégsem hagyta őket magukra a viharban, lejött a hegyről, és feléjük indult a vízben járva, miközben bátorította őket: „Bátorság! Én vagyok, ne féljete!”² Valóban Ő az, vagy csak érzéki csalódás? Péter, aki kételkedett, bizonyítékot akart, azt, hogy ő is tudjon vízben járni. Erre Jézus hívta, hogy induljon felé. Péter kiszállt a bárkából; de a fenyegető hullámok megrémítették, és süllyedni kezdett. Jézus ekkor karon ragadta őt, és ezt mondta neki:

„Te kicsinyhitű, miért kételkedtél?”

Jézus ma is ezekkel a szavakkal fordul hozzánk, amikor magányosnak és tehetetlennek érezzük magunkat az életünkben dúló viharokban. Lehetnek azok betegségek, nehéz családi helyzet, erőszak vagy igazságtalanság, ami kéttelvel vagy egyenesen lázadásal tölti el szívünket: „Hogyhogy Isten nem látja ezt? Miért nem hallgat meg engem? Miért nem siet segítségemre? Miért nem lép közbe? Hol van a Szeretet-Isten, akiben hittem? Hiú ábránd lenne csupán, illúzió?”

A megrémült és hitetlenkedő tanítványokhoz hasonlóan Jézus nekünk is ezt ismétli: „Bátorság! Én vagyok, ne féljete!”³ És ahogy akkor lejött a hegyről, hogy mellettük legyen szorult helyzetükben, úgy Ő, a Feltámadott, most is belép életünkbe, velünk tart, társul szegődik hozzánk. Sohasem hagy egyedül bennünket a próbatételben, ott van, és osztozik benne. Talán nem hisszük eléggé, ezért ismétli nekünk:

„Te kicsinyhitű, miért kételkedtél?”

Ezek a szavak nemcsak feddésre szolgálnak, hanem egyben arra hívnak, hogy újítsuk meg hitünket. Amikor Jézus itt volt közöttünk a földön, sokféle ígéretet tett; mint pl. „Kérjetek és kaptok...”⁴, „Keressétek elsősorban Isten országot, és ezeket is mind megkapjátok”⁵, vagy hogy aki mindent otthagya érte, százszor annyit kap még ebben az életben, örökségül pedig az örök életet⁶.

Mindent elnyerhetünk, de ehhez hinnünk kell Isten szeretetében. Ahhoz, hogy adjon nekünk, Jézus azt kéri: ismerjük el, hogy szeret minket.

Ezzel szemben gyakran úgy aggódunk, mintha egyedül kellene szembenéznünk az étellel, mintha apátlan árvák

Horacio Comde

lennénk. Péterhez hasonlóan a látszólag minket elárasztó, csapkodó hullámok jobban lekötik a figyelmünket, mint Jézus jelenléte, aki aztán megragadja kezünket.

Ha megállunk, és elkezdjük elemezni, hogy mi sebzett meg, ha a problémákat és a nehézségeket elemezzük, bele fogunk süppedni a félelembe, a szorongásba, és elbátortalanodunk. De nem vagyunk egyedül! Higgyünk abban, hogy van Valaki,

aki gondot visel ránk! Tekintetünket Őrá kell szegezni! Akkor is közel van, amikor úgy tűnik, hogy nem érezzük a jelenlétét. Higgyünk Benne, bízzunk Benne, bízzuk Rá magunkat!

Amikor pedig hitünk tűzpróbán megy át, harcoljunk és imádkozzunk, mint Péter, aki így kiáltott: „Uram, ments meg!”⁶, vagy mint a tanítványok egy hasonló helyzetben: „Mester, nem törödsz azzal, hogy elveszünk?”⁷ Ő sohasem fogja megvonni tőlünk segítségét. Az Ő szeretete valódi, magára veszi minden terhünket.

Jean Luis is „kicsinyhitű” fiatal volt. Bár keresztény volt, a család többi tagjával ellentétben kételkedett Isten létében. Kisebbségi testvéreivel együtt szüleitől távol élt Manban, Elefántcsontparton.

Amikor városukat elfoglalták a felkelők, négyen berontottak hozzájuk. Mindent felforgattak, és látva a sportos testalkatú fiatal embert, erőszakkal magukkal akarták hurcolni. Kistestvérei hiába könyörögtek, hogy hagyják őt békén...

Távozásban a felkelők vezetője meggondolta magát. Elhatározta, hogy elengedi Jean Luist, aztán odasúgta a nővérének: „Tűnjete el mielőbb, holnap visszajövünk...”, és ujjával a szabad ösvény felé mutatott.

„Az lesz az igazi kiút? Vagy csapda?” – kérdezték maguktól.

Hajnaltól útnak indultak, minden fillér nélkül, de a hit egy szikrájával a szívükben. Negyvenöt kilométeres gyaloglás után valaki fizetett egy kamionsofőrnek, hogy vigye őket szülőfalujuk felé. Útközben ismeretlen emberek szállást és ennivalót adtak nekik, az ellenőrzőpontokon és a határon senki sem kérte irataikat..., végül hazaértek.

Édesanyjuk ezt mesélte: „Nem voltak túl jó állapotban, de csordultig voltak Isten szeretetének tapasztalatával!”

Jean Luis első kérdése volt, hogy merre van a templom, majd így szólt: „Apu, a te Istened valóban erős!”

¹ vö. Mt 8,23-27; ² Mt 14,27; ³ Jn 16,24; ⁴ Mt 6,33; ⁵ vö. Mt 19,29; ⁶ Mt 14,30; ⁷ Mk 4,38

ÖTEZER DOLLÁR

A fontemi kórházban, Kamerunban, megpróbáljuk a lehető legalacsonyabb árat kérni a gyógyszerekért és a kezeléseikért, hogy segíteni tudjunk a nagyon szegény embereken. Az európai orvosok és ápolók nem kaptak rendes fizetést, csak éppen annyit, hogy el tudják magukat tartani.

A nyolcvanas években, néhány hónapon át lecsökkent a kezelésre járó betegek száma, mert a száraz időszakban az emberek azzal voltak elfoglalva, hogy megszerezzék éves élelmiszeradagjukat. Így aztán, az amúgy is kevés bevétel még jobban lecsökkent. Néhány hónap múlva elfogyott az a kis összeg is, ami végszükség esetére volt félretéve, és nem maradt elég pénz sem a gyógyszerekre, sem az ott dolgozók kifizetésére.

Összegyűltünk orvosok és ápolók, hogy megbeszéljük, mit tegyünk, miként tudnánk emelni a kezeléseket és a gyógyszerek árát. A végén mindenki egyetértett azzal, hogy mégse emeljük az árakat, és ne kérjünk több pénzt a betegektől, inkább Isten közbelépésében remélve minden gondunkat bízunk rá.

Így is történt: a kórház dolgozóival együtt mindennap kértük az Atyát, Jézus nevében, a gondviselésért.

A hónap utolsó napján megjött a válasz: a kórház számlájára egy ismeretlen adományozótól ötezer dollár érkezett, amely elég volt arra, hogy fedezni tudjuk az előző hónapok hiányait, és ki tudjuk fizetni a munkatársakat. Azóta növekedett a betegek száma, és sohasem volt pénzhányunk.

A. P. M. – Róma

AMÍG ÚJRA TALÁLKOZUNK A MENNYOSZÁGBAN

Egyik ismerősöm, Mária, sok év elteltével még mindig szenvedett édesapja halála miatt.

Egy nap könyvesbolt előtt vitt el az utam, amikor észrevettem egy szépen illusztrált könyvet, teli mély tartalommal. A címe: *Amíg újra találkozunk a Mennysországbán*. Úgy éreztem, hogy most neki pont erre van

szüksége, és megvettem. De aztán a könyv egy ideig nálam maradt, mert nem volt ötletem, mit írhatnék kísérőnek, meg el is felejtkeztem eljuttatni hozzá. Végre mégis rászántam magam, és elküldtem postán, pedig így pénzbe került.

Egyik nap felhívott Mária. Nagyon megrázta az ajándék: pont az

apukája mennyei születésnapjának az évfordulóján érkezett meg hozzá. Aznap reggel bátorkodott némi jelet kérni tőle. Úgy tűnt, hogy akkor értette meg igazán ezt a jelet, amikor kinyitotta a csomagot, és elolvasta: *Amíg újra találkozunk a Mennysországbán!*

M. V. – Belgium

HIBA A KEVERŐPULTNÁL

Sportnapot tartottunk, amin sok ezer gyerek vett részt a Mozgalomból. Egyszer csak teljesen váratlanul meghibásodott a keverőpult. Miközben a szerelővel beszéltem telefonon, hogy helyreállítsuk a hibát, odajött hozzám egy hét éves gyerek, aki meglátva aggódó arcomat, megkérdezte: – Problémád van a hangerővel?

Abban a lelkiállapotban – a kétségbeesés határán, amit a kérdése még csak fokozott bennem – ezt válaszoltam neki: – Figyelj csak! Mivel Jézus jobban hallgat a kicsikre, mint a nagyokra, kérjed, hogy javítsa meg Ő a keverőpultot. – És folytattam a beszélgetést a szerelővel.

Még nem telt el harminc másodperc, amikor hatalmas zörejrel megjött a hang, úgy hogy az egész téren hallani lehetett.

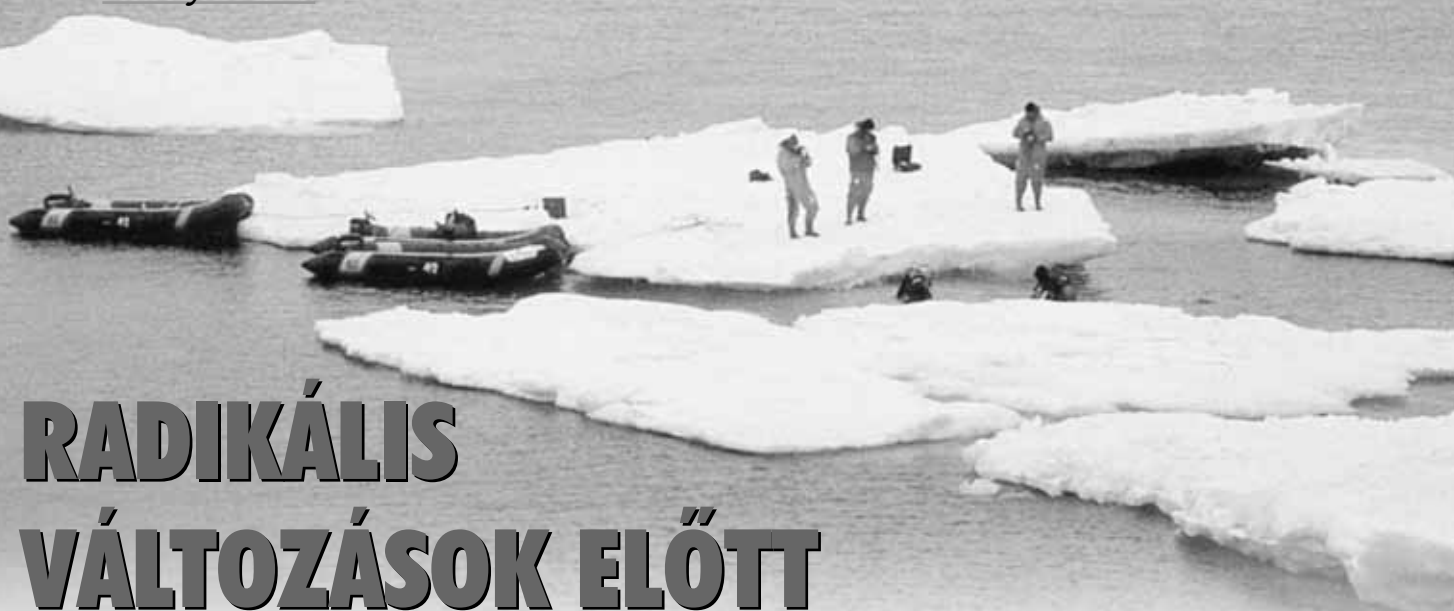
Rögtön a kisfiúra néztem, aki ott állt mellettem. Meglepődve és örömmel közölte velem: – Éppen most kértem meg Jézust!

D. R. – Buenos Aires

A világ népessége 2050-ig ötven százalékkal nő. Mivel Földünk lehetőségei végesek, a jelenlegi környezetpusztító életmódon mindenképpen változtatnunk kell. Az alábbiakban a környezet védelme szempontjából négy fontos témát érintünk: víz, energia, klímaváltozás és gázkibocsátás.

Vizsolyi László

RADIKÁLIS VÁLTOZÁSOK ELŐTT

● Víz

A Föld felszínét alkotó hidroszférának 75 százaléka víz, az embrió 97 százalékban, egy felnőtt ember teste pedig 64 százalékban vízből épül fel. Ez a néhány adat is elég, hogy belásuk: víz és élet egymástól elválaszthatatlanok.

A víz biológiai, társadalmi, szociális, kulturális, gazdasági és vallási szempontból is az élet hordozója. Bizonyos pillanatokban és helyeken azonban, amikor ez a drága elem túlságosan nagy mennyiségben van jelen, vagy éppen hiányzik, egyszerre a halál forrásává válhat.

A szennyezett ivóvíz az egész világon az első számú betegségforrás. A vízszennyezéssel pedig közvetlenül is hozzájárulunk az ivóvízkészlet fogyásához. A klímaváltozás csökkenti a felszín alatti források hozamát, azonban a meglévő források közül is igen sok használhatatlan,

mert azt a lakó- és iparterületek, valamint a mezőgazdaság szennyezik. Reális veszély, hogy az egészséges ivóvíz olyan mértékben elszennyeződik, hogy lehetetlenné válik a tisztítása. A vízhiány hatására elszegényedő vidéki lakosság tömegesen vándorol a városokba, ezzel tovább fokozza az amúgy is óriási vízigényű városok szükségletét. Az ivóvíz a közeljövőben annyira szűkössé válhat, hogy a harmadik évezred olajának és aranyának tartják, és birtoklásáért háborúkat jósolnak.

A Föld több, mint hatmilliárdnyi népességéből két és fél milliárdnak nincs vezetékes vízellátása. Több, mint egymilliárd ember nélkülözi az egészséges ivóvizet. A helyzet drámaiságát felismerve, az ENSZ célként tűzte maga elé az ezredfordulón, hogy 2015-ig legalább a felére csökkentsék a tiszta ivóvizet nélkülözni kényszerülők számát.

● Energia

Kereken kétmilliárd ember mindenféle energiaellátás nélkül él. Ezzel eleve ki van zárva bármiféle gazdasági fejlődésből. A Föld Déli féltekéjének a lakossága az Északi félteke lakóinak életvitelét látja követendő példának. Csakhogy ez az életvitel ma már Északon is tarthatatlan. Nem beszélve arról, hogy a tőkehiány és a hatalmas távolságok miatt a Déli féltekén az energiaellátást lehetetlen európai mintára megoldani, hatalmas és nagy energiaveszteségű erőművekkel. Délen egyedül a gazdaságosabb és a természetet kímélő újratermelő energiaforrásoknak van jövője. A földrajzi adottságok egyébként kiváló lehetőséget teremtenek ott a ma még költségesnek számító nap- és szélenergia hasznosítására. Az úgynevezett „fenntartható fejlődés” érdekében a szennyező energiaforrások helyett át kell

Mit kell tennünk vizeink tisztaságáért?

Mivel a szennyvíztisztítás hatásfoka legfeljebb hatvan százalékos, nagyon fontos a megelőzés, vagyis a lakossági, ipari és a mezőgazdasági szennyezés csökkentése.

A lakosság részéről mindenképp igyekeznünk kell minél kevesebb környezet-szennyező anyagot használni, és előnyben részesíteni a környezetbarát termékeket. Azt is jó tudni, hogy az egyes termékek használati utasításában a gyártók általában háromszor annyi adagot javasolnak, mint amennyi tényleg elég lenne. Fontos, hogy ne öntsünk a csatornába lakkot, olajtermékeket, orvosságot, növényvédőt, szert, kozmetikumot stb. Ezeket az anyagokat elkülönítve, különleges hulladékként kell kezelni.

A hatóságok feladata a vízvezetékek szigetelésének megoldása, mert e nélkül a veszteség jelenleg átlagosan harminc és hatvan százalék között mozog. Egy másik fontos feladat az esővíz elvezetésének különválasztása a csatornarendszertől. Ez a szétválasztás egyébként nem új keletű, már a rómaiak is ismerték.

CN (4)

térni a megújuló energiaforrásokra mindenütt. A Föld készletei végesek, ám mi jelenleg mégis 20%-kal több természeti erőforrást használunk el, mint amennyi megújulni képes.

● Klímaváltozás

Az emberiség ivóvízellátásának gondját fokozza a szárazsággal és pusztító árvizekkel járó klímaváltozás. Földünk felmelegedése fokozott párolgást okoz, ennek következménye a hevesebb esőzés, ami viszont árvizekhez és fokozott erózióhoz vezet. Másrészt a nagyobb párolgás a felszíni nedvesség csökkenését ered-

ményezi, ez pedig elsivatagosodást okoz. A klímaváltozással járó károk elhárítására a Déli félteke szegényebb országai képtelenek.

Azonban nemcsak a trópusok érintettek. A Szahel-övezet rohamos kiterjedése Észak felé és a trópusi hatás már a Földközi-tenger térségében is érezteti hatását. A jégsapkák olvadása az utóbbi száz évben 10-25 cm-el megemelte a tengerszintet, de ennél is súlyosabb következmény a nagy tengeráramlatok irányának megváltozása. Ez pedig mindenképp Európát fenyegeti. A meleg Golf-áramlatnak köszönhetjük ugyanis kontinensünk

enyhe éghajlatát. A néhány évtized múltával várható következmények addigra olyan mértékűt öltenének, amit nem lenne mód visszafordítani már.

● Gáz kibocsátás

Európa különlegesen veszélyeztetett helyzete érthetővé teszi érzékeny reagálását a drámai kiotói felhívásra. Az 1997-ben született Kiotói Egyezmény néven ismert felhívás 2012-ig az 1990-ben kibocsátott gáz mennyiségéhez képest 5 százalékos csökkentést irányoz elő. A tizedik Nemzetközi Klímakonferencia ez év elején Buenos Airesban megismételte a felhívást. Végre kötelező érvényűvé válik a jegyzőkönyvet aláíró országok számára, Oroszország csatlakozásának köszönhetően. Sajnálatos módon, a Föld legnagyobb gáz kibocsátója, és így a globális felmelegedés elsőszámú előidézője, az USA azonban, a mai napig nem csatlakozott az aláírókhoz. Néhány éven belül Kína és India gáz kibocsátása túl fogja szárnyalni még az Egyesült Államokét is. Az aláíró országok jó szándéka ezért kevésnek tűnik egyelőre a rendkívül súlyos következményekkel járó klímaváltozás folyamatának

Villámkisülés egy tornádó kialakulásakor. Felmerül a nyugtalanító kérdés: mi a kapcsolat a tevékenységünk és a pusztító természeti erők egyre gyakoribb megnyilvánulása között.

megállítására. Az aláírás megtagadásának indoka, miszerint a tudomány nem tudja egyértelműen bizonyítani az ember felelősségét a klímaváltozásban, egyre kevésbé tartható. Az intenzív kutatás eredményei hatására mára szinte valamennyi tudós egybehangzóan az emberre vezeti vissza a Föld felmelegedését.

Lester Brown, a washingtoni Earth Policy Intézet alapítója harminc éve foglalkozik a gazdaság és környezetvédelem összefüggésével. Sok kollégájával megegyezően azt vallja, hogy a Kiotói Egyezmény célkitűzése a gázkibocsátás mértékének csökkentésére csak az első lépés. A környezet-szennyeződés következtében szerinte csökkenni fog a gabonatermelés, ami az árak emelkedéséhez, és ennek hatására egyes térségek politikai destabilizációjához vezet. Véleménye szerint ennek megelőzésére a gázkibocsátást a Kiotóban előirányozottnál nagyobb mértékben kell csökkenteni. Ezzel egyidejűleg le kell küzdeni a szegénységet, és javítani kell a szegény országok egészségügyi ellátásán. Lester Brown, testvérlepunknak, a Città Nuovának adott interjújában azt nyilatkozta: ahogy a nyolcvanas években mindenkit váratlanul érintett a berlini fal leomlása, úgy lesz ez két-három év múlva a környezetvédelemmel is. A környezetvédelem frontján valóban forradalmi változás várható. ■

SOHA TÖBBÉ!

1945–2005

Hirosima – Nagaszaki

NÉHÁNY IDŐPONT mélyen bevésődött az emberiség emlékezetébe. A múlt olyan eseményeiről van szó, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni, amikor a holnap kihívásaira keressük a választ.

Ezek, ahogy az alábbi két esetben is, néha egy adott földrajzi helyhez kötődnek: 1945. augusztus 6., nyolc óra tizenhat perc, Hirosima, és három nappal később tizenegy óra két perc, Nagaszaki. Az elsőre egy hatvan kilogrammos 235-urániumot tartalmazó, a másodikra pedig egy nyolc kilogrammos 239-plutóniumot tartalmazó atombombát dobott le az USA légiereje. A két robbanás több mint százötvenezer ember azonnali halálát okozta, további ötvenezernek pedig néhány héten belül. A két bombának a mai napig háromszázezer halálos áldozata van, és kétszázhatvenezer sebesültje.

Ma Hirosimának több mint egymillió, Nagaszakinak kevesebb mint félmillió lakosa van. Ők a tanúi a XX. század egyik legszomorúbb eseményének. Minden családban van áldozata a tragédiának. A város különböző pontjain fotók mutatják a robbanás okozta szörnyű pusztítást.

Ami meglepő, hogy a gyűlöletnek még csak nyoma sincs. Kétségtelen, hogy ennek köze van a keleti gondolkodáshoz, mely közismerten megadó és beletörődik sorsába. Nagaszakiban az is közrejátszik azonban, hogy az áldozatok tíz százaléka keresztény volt. Urakami városrészt,

a robbanás epicentruma, három évszázadon keresztül színhelye volt a kegyetlen keresztényüldözésnek, a XIX. század végétől pedig a japán katolikus egyház újjászületésének lett központja.

Urakami katedrálisának a bejáratában megmaradt épségben a feszület alatt álló fájdalmas Szűzanya és János apostol szobra, és így a város gyászának, de egyben az embereket talpra segítő reménynek is a szimbólumává vált.

Takeshi Nagai, kereszténnyé lett radiológus, 1951-ben, leukémiában hunyt el. Halála előtt már közismert író volt Japánban. A katedrális romjain tartott első Requiem alkalmából ezeket mondta: „Hálásak vagyunk, mert ezzel az áldozattal a világ elnyerte a békét, Japán pedig a vallásszabadságot.”

1947 óta Hirosima hivatalban lévő polgármestere minden évben ünnepélyes békenyilatkozatot tesz.

Tavaly májusban, egy New Yorkban rendezett nemzetközi konferencián a Mayors for Peace szervezet (Polgármesterek a békéért), ami a város önkormányzata által alapított 110 ország 714 városának a részvételével működik, javaslatot tett a nukleáris fegyverek és raktárkészletek teljes felszámolására, 2020-ig. Azóta az Európa Parlament és az USA Polgármestereinek Tanácsa is határozatban fogadta el a nagy visszhangot és tetszést kiváltó javaslatot.

Cinto Busquet–Vizsolyi László

AZ ÚR MEGÉRKEZETT, S ÖT SZOLGÁLATÁBAN TALÁLTA

Nem volt szerzetes, nem tett soha elkötelezettségi nyilatkozatot, s mégis maga volt az elkötelezettség a szeretetben, önmaga adásában és a másik elfogadásában.

id. Frivaldszky János

AMIKOR ELMONDTAM, hogy Radnóti Tiborné, Zsuzsáról akarok írni, beszélgető partnerem rám nézett, majd egy pillanat szünet után nyomatékkal ennyit mondott: „Ő egészen különleges mértékben megértette és élte az egység lelkiségét. Olyan valaki volt, akiről aligha lehet méltó módon írni.”

Ebben sok igazság van. Nem véletlenül őrzöm – hét és fél éve – gyászjelentését, s azt a mosolyt, amely utolsó találkozásunkkor belőle sugárzott: ez egyszerre mutatta a felebarát szeretetét, egyszerre az Istenbe gyökerezettséget, és egyszerre özvegyi léte kiszolgáltatottságát. Tudtam, hogy annak idején írnom kell róla, mert lehetetlen, hogy e lapokon szó ne essék, hogy mit jelentett ő a közösségnek. Annak idején. Ennek ideje pedig, úgy tűnik, most jött el.

Mohos Andrea családjá Egerben Radnótiék közvetlen szomszédja volt. „Hívő katolikusok voltak, kiálltak hitük mellett a kommunista időkben is. Férje a helyi zeneiskola igazgatóhelyettese volt. Egy alkalommal közölték, hogy ha templomba jár, nem maradhat meg ebben a funkcióban. »Legfeljebb nem leszek igazgatóhelyettes.« – mondta. De

maradt, mert nem találtak alkalmassabbat. Nehéz körülmények közt éltek. Ötödik gyerekük elfogadása komoly áldozatot jelentett. A gyermekszoba falára egy kisbaba kép került ezzel a felirattal: »Aki egyet befogad ezek közül, engem fogad be«. Nagyon szerettek bennünket, szomszéd gyerekeket is, bármikor mehetünk hozzájuk, sokat beszélgettünk,

náluk mindig otthon érezhettük magunkat.”

Mondják, hogy e nehéz körülményeik miatt Zsuzsa nem egyszer súlyos válságot élt át, komolyan aggódtak érte. Ám közben új horizont nyílt meg előtte. Fábrián Zsuzsannának ebből a későbbi időszakából vannak róla emlékei. A hetvenes évek második feléből, a „nyílt órákról”, amelyeken Tomka Ferenc atya az egység lelkiségének felfedezését adta tovább. Később Radnótiék lakása vált e lelkiség találkozóinak színhelyévé, ott olvasták el közösen Chiara aktuális lelki üzeneteit is. „Zsuzsa néniel egyszerre voltam testvér- és anya-lánya kapcsolatban. A kettő folytonosan váltakozott, kiegészítette egymást. Diszkrét volt, s ötgyerekes mama létére sohasem adott kéretlen tanácsokat. Mellettem volt minden helyzetben.

Mikor megszületett Kriszti, rajongott érte – persze ő is. Évekkel később azt a feladatot kaptam, hogy foglalkozzam tíz éven aluli kislányokkal. Többször együtt rendeztünk találkozót az ő általa vezetett gyermekcsoporttal. Bár ő képzett hitoktató volt, képes volt tőlem megkérdezni, hogy mit hogyan tegyen.”

Bozsik Zoltánné Márta úgy emlékszik rá, mint az egri közösség „mo-

torjára”. „1983-ban mentem férjhez, ettől kezdve kerültem közvetlen kapcsolatba vele. Mesélt a házasság szépségeiről, és a nehézségeiről is. Zoli fi-am a keresztgyereke lett, ő pedig jött vasalni, segíteni. Nagy volt a szervezésben, mások látogatásában, süteménysütésben a találkozók alkalmára. De kért segítséget is, ha kellett. Őszinte, nyitott szívvel osztotta meg örömét, bánatát. Férje halála után egyszer azért hívott fel, hogy elmondja, mennyire hiányzik neki.”

Van, akiben az hagyott róla mély élményt, hogy családotól náluk nyaralhatott. Van, akiben az, hogy egyszer misén nem volt nála pénz, és Zsuzsa csúsztatott a kezébe, hogy legyen mit a perselybe dobni: »A gyerekeimnek is én szoktam adni«. A feleségemnek annak idején elmondta, tudja magáról, hogy gyógyíthatatlan beteg; ennek ellenére vidám volt, határozott és nagylelkű. Az élete vége felé ez a hitéért megpróbáltatásokon is átment asszony megtanulta elfogadni és szeretni a nem-hívókat is.

Báló Borbála 1995-ben költözött munkája kapcsán Kecskemétről Egerbe. Ott Jávorka Lajos atyától érdeklődött, hogy kit ismer Egerben, és ő Radnóti Zsuzsát ajánlotta. „Amikor felkerestem, azonnal ott tartott vacsorára. A meleg, családi légkör nekem nagy lelki segítséget jelentett. Természetesen találtuk meg egymással a hangot. Sokat hívott. Ő volt a közösség lelke, »telefonközpontja«. Ő mozgósított, tudta, hogy kire lehet számítani.

Egyszer megkért, hogy jöjjek és segítsék a fiatalok találkozájára színes kendőket varrni. Amikor látta, hogy nagyon fáradt vagyok, először lefektetett, amíg kipihenem magamat. Máskor a két kilométerre fekvő Csebokszári lakótelepre a betlehemes sátorhoz egy atya két élő bányánt kért. Zsuzsa nem ismert lehetlent, megkérdezte, hogy nem vinném-e el a bányányokat az autóm-mal. Oda ugyan nem értek be, ezért már úgy határoztunk, hogy gyalog terelgetjük el őket. Közben találtak más megoldást. Egy találkozó előtt megkérdeztem tőle, hogy meghívhatom-e rá egy ismerősömet. Azt válaszolta, hogy akkor, ha attól kezdve a gondját viselem. Hát igen, ő is ezt tette velem. Amikor férje meghalt, legkisebb fiát beírat-ta a váci piaristákhoz. »Nem tudom az apát pótolni« – mondta. Nem sokkal később ő is követte férjét. Halála után olyan üresnek éreztem magamat, hogy bár ott volt a közösség, az fordult meg a fejemben, hogy ezek után miért is maradjak Egerben.”

Zsuzsa hittanórát tartott az egyik iskolában. Amikor onnan elindult, akkor érte a szívroham. Csak annyit mondott: „Istenem!”

„Az Úr így válaszolt: Ki a hű és okos kulcsár, akit ura szolgálói fölé rendelt, hogy ha eljön az ideje, kiadja részüket az élelemből? Boldog az a szolga, ha megérkezik ilyen munkában találja. Igazán mondom, minden vagyonát rábízza.” (vö. Lk 12,42-44) ■

ARÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC háromszáz éves évfordulójára emléktáblát szerettek volna elhelyezni a városban működő civil szervezetek. Ezen civil körök tagjainak nagy része hívő keresztény. Megkeresték kérésükkel a város vezetőjét, ahonnan megkapták a támogatást tervükhöz, hogy az emléktáblát közterületen helyezték el. De éppen a közterületet érintő volta miatt testületi ülés elé kellett vinni a kérdést. A képviselő-testület azonban – politikai megosztottsága és ellentétei miatt – leszavazta az indítványt, és nem engedte a Rákóczi-emléktábla közterületű elhelyezését. Erre józanul nem számított senki, a táblát pedig már faragták, és a dátum is ki volt tűzve. Nem maradt más megoldás, mint hogy magánterületen helyezték el. Erre legalkalmasabbnak a főtéren álló református templom oldalfala kínálkozott.

Megkeresték a református nagytiszteletű urat, aki készségesnek látszott, de meg kellett kérdeznie a presbitériumot is. A presbiterek között nem kis vitát okozott, hogy mit keres a katolikus vezérő fejedelem emléktáblája a református templom falán. A városban azonban már évek óta nagyon jó viszony van a felekezetek és lelkészek között, és végül az egymás iránti megbecsülés és szeretet győzött. A kitűzött időpontban megtörtént az emléktábla felavatása. A sokféle megemlékező beszéd végén áldást mondott a református lelkész, és az emléktáblát, a református templom falán, megszentelte a katolikus plébános.

A következő évben azonban Bocskai-emléké volt. Fölmerült megint az emléktábla kérdése. Az nem volt kétséges, hogy a protestáns Bocskai emléktáblája – aki a katolikus császár ellen lázadt fel – hol legyen elhelyezve, de az már problémát jelentett, hogy a katolikus plébános részt vehet-e az ünnepségen. A hívek nagy része ugyanis, hiányos egyháztörténeti ismeretekkel, csak arra „emlékszik”, hogy „Bocskai hajdú” milyen kegyetlenkedéseket követtek el. A hajdúkkal együtt meg eszükbe jut a kassai vértanú esete. Nem egy hívó

eszládi archívum

EMLÉKTÁBLÁK ÜZENETE

A gödöllői református templom falát két emléktábla díszíti: Bocskai Istváné és II. Rákóczi Ferencé. Állami iskolákban formált történelmi tudatunkban összeillőbb pár aligha létezhet, hiszen mindketten erdélyi fejedelmek, s mindketten Erdély és a magyar rendek támogatásával a Habsburg-ellenes szabadságharc vezérei voltak. Vagy mégse ilyen egyszerű a képlet? S mi köze mindehhez egy katolikus papnak?

Körmendy Imre

Maucha Kriszta

tem, hogy nekünk az a Krisztustól kapott küldetésünk, hogy az ellentétből egységet, és a gyűlöletből szeretetet formáljunk a Szentlélek segítségével. Volt bennem egy kis várakozó feszültség, hogy vajon megértik-e, amit teszek. Az áldás után azonban érezhető volt a felszabadult öröm, mert nem Bocskait és tetteit, nem is a hajdúk rémségeit áldottam meg, hanem a táblát, mint jelet, amely emlékeztet bennünket az ember ősi szabadságvágyára és arra, hogy csak Krisztusban nyerhetjük el igazi szabadságunkat. Nekünk pedig ezért a szabadságért kell küzdenünk nap, mint nap.”

A két tábla azóta is – és reméljük, hogy még sokáig – hirdeti a városban a keresztények egymás iránti szeretetét és a Krisztusban megélt egység vágyát. ■

Szecsődi Péter atya idén januárban a Fokoláre Mozgalom által szervezett ökumenikus imaesten

botránkozva kérdezte: csak nem akar elmenni az atya megáldani Bocskait?

„Éreztük, hogy itt disztिंगválni kell – emlékezik erre a pillanatra Szecsődi Péter atya. – Nekünk éppen az a feladatunk, hogy a történelemben megvalósult gyűlölködést, mely szétszakítja Krisztus egyházát, ma a szeretet egységével gyógyítsuk. Nekünk nem az évszázadokkal ezelőtti állapotot kell megáldani, hanem ma kell tanúságot tenni a kölcsönös szeretetről és megbecsülésről. Ezért visszautentem a szervezőknek, hogy elmegyenek, és megáldom a táblát. Úgy érez-

Két tábla hirdeti Gödöllő főterén a keresztények egymás iránti szeretetét és a Krisztusban megélt egység vágyát.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY

A királyok, ha meghalnak, / bevégzik
uralmukat, / meg nem őrzik a hatalmat /
/ s felséget a hant alatt. // Ám e szent, mihelyt
bevégzé / a földi uralkodást, Örök
dicsőségben kezdé / újfent a királykodást.*

Aranyi Krisztina

ISTVÁN KIRÁLY életének méltatására újra és újra egybegyűlnek tudós papok és történészek, és kötetekbe gyűjtik, ami róla megtudható. Abban megegyeznek, hogy a Kárpát-medencében ő egyesítette a magyarságot: ősei örökségét alkotmányos keresztény országgá ötvözte.

Előre tudott tekinteni, ha kellett, nagy szigorral járt el: lázadó nagybátyját, Koppányt a kor szokásainak megfelelően felnégyeltette és a négy vár kapujára kítűzette. Miután 1000-ben koronát kapott a római pápától, a két magyar törzsfőt, akik ellene fordultak, és a bizánci görög egyházhoz csatlakoztak, legyőzte, de az egyiknek megbocsátott.

A róla szóló legendák, dokumentumok mély, egyre mélyebb hitéről tanúskodnak. Több evangéliumi mondatot említenek, melyeket életre váltott, például: „Adjatok, és akkor ti is kaptok.” Bőkezű királynak ismerték. Különösen szerette a szegényeket. Tárt karral ölelte át Krisztus szegényeit, s bennük Krisztust. Különösen bőkezű volt például a Jeruzsálembé tartó zarándokok iránt. Magyarországon keresztül zarándokutat biztosított a számukra, kamatoztatva azonban az út gazdasági lehetőségeit is országa javára.

* István király verses históriája, 1280 körül. Weöres Sándor fordítása

Uralkodását követően ugyan rettenetes viszálykodás támadt az öröksége körül, hiszen fia meghalt, az európai szokásoknak megfelelő utódlás bizonytalanná vált, s pogány lázadás tört ki. Ám nagyon hamar, negyvenöt évvel eltemetése után Vazul dédunokája, lovagkirályunk, Szent László, pápai engedéllyel elrendelte István király testének felemeltetését. Szent László rendeletére készült el nagyobbik legendája, mely egy szent életű jó-

ságos királynak állít emléket. Alig valamivel később az egészen más alkatú és szemléletű Könyves Kálmán, a tudós király, megíratta István király kisebbik legendáját, amelyben az erőskezű királynak állít emléket.

A cikk elején idézett verssorok igaznak bizonyultak: augusztus huszadika mindmáig ünnep maradt; nagyon is eltérő gondolkodású embereket gyűjtött egybe a századok folyamán. István király földi életében megteremtette országa egységét, mely minden látszat és a szakadások ellenére annyiszor

Fent: Miniátúra – szent királyunk ábrázolásával az 1360–70 között keletkezett Képes Krónikában.

Lent: A Borsos Miklós által István király születésének ezredik évfordulójára készített szobor az egykori pécsváradi apátság szentélye előtt áll.

Jobbra fent: Szent István arcképe a XIII. században készült kalocsai székesegyház kapujának galériáján.

Jobbra lent: Dolomit kopáraink ritka, bennszülött, endemikus faja a Szent István király szegfűje (*Dianthus serotinus* subsp. *Regi-stephani*). Bódító illatával, tiszteletet parancsoló szépséges virágaival joggal ihlette meg leíróját, aki egyik legnagyobb királyunk méltóságát fedezte fel benne.

újjaszületett. Születésének ezredik évfordulóján a szocialista időkben is sikerült lehetőséget találni, hogy Pécsváradon, az egykor általa alapított apátság szentélye előtt szobrot állítsanak a tiszteletére, pénzérméket, bélyegeket adjanak ki.

Országunkra ráillik a mondás, hogy jogásznemzet vagyunk. Ez nem egyszerűen azt jelenti, hogy a magyar szeret pereskedni, hanem inkább azt, hogy vitás ügyeinket a bíróság előtt próbáljuk rendezni. Ám az sem véletlen például, hogy a Magyar Köztársaság történetének mindhárom köztársasági elnöke jogi diplomával rendelkezik. A politikai-közigazgatási pályához ezt a képesítést tartjuk a legmegfelelőbbnek. Más európai államokban nem mindig van így. István király állam-szervező munkájának máig fennmaradt következménye ez. Amikor ugyanis megszervezte az államot, az új rendet két törvénykönyvvel szentesítette. Szigorú, de a szomszéd államokhoz képest humánusabb, a magyar viszonyokat szem előtt tartó törvényeinek betartását országszer- te biztosítani tudta. A burgundiai törvények szerint például a tolvaj rabszolga halállal bünhődött, István király ezt úgy enyhítette, hogy csak a harmadszori visszaesőt ítélik halál- ra; aki megszegte a börtönt, azt egyhe- ti elzárásra kellett ítélni, míg egy len- gyel fejedelem törvénye szerint a fo- gait kellett kitörni.

Törvényeivel népünket a keresz- ténység útjára térítette messzeme- nően figyelembe véve helyzetüket,

igényeiket. A vásárokat például va- sárnapra tétette (ez a szó eredetileg vásárnapot jelentett), és elrendelte, hogy azokat a templom melletti té- ren tartsák. Amikor megkondukt a harang, a népeket a templom épüle- tébe lehetett irányítani.

István király, túllépve a régi szoká- sokon, büntetőtörvényt alkotott. A magyarok hagyományos jogi gon- dolkodására ugyanis az egyezkedés volt a jellemző (szemben egyes szom- szédos népekével, ahol élt a vérbosz- szú). Néhány esetben még ez is fenn- maradt István törvényeiben, amikor a bűnöst a kárvallottal való egyezke- désre utasítja. Ez a hagyomány más területen napjainkban is él: például abban a szokásban, hogy többször is kínáljuk az ételt, a vendégünknek, családtagjainknak. A másik egyszer- kétszer visszautasítja, majd enged az unszolásnak. A kapcsolatteremtés kedves, néha kicsit erőszakos formá- ja ez. Ha nyugati országokban já- runk, és ott kínálnak bennünket, ne

mondjunk elsősre nemet, mert má- sodszorra nem fognak kérlelni, hogy együnk még. Ők ilyenkor azt gon- dolják, valóban jóllaktunk.

Magyarország jogbiztonság tekin- tetében kora legfejlettebb államai kö- zé tartozott. Ennek köszönhető, hogy megindult a bevándorlás, Euró- pából különböző nemzetiségű, vallá- sű, foglalkozású emberek érkeztek Magyarországra, ami viszont meg- könnyítette az európai kultúrkap- csolatokat, mert annak gyakorlatilag ez volt a módja akkoriban. A szerze- tesek mellett jöttek katonák, de mű- vészek is, később pedig földművesek. Erről tanúskodnak mindmáig fenn- maradt -oroszi, -olaszi, -horváti, - tóti, -szászi helyneveink. Amint fiá- nak, Szent Imrének szóló Intelmei- ben áll: „A vendégek és jövevények akkora hasznot hajtának, hogy mélt- án állhatnak a királyi méltóság ha- todik helyén... Mert az egynyelvű és megszokású ország gyenge és esen- dő.” Ezeket a mondatokat, akár sok másikat, melyek első szent kirá- lyunktól ránk maradtak, különböző korokban, helyzetekben sokféleké- pen magyarálták. Annyi biztos, hogy az évszázadok folyamán, különböző okokból rengetegen települtek be or- szágunkba, és hagyományaink közé tartozik az üldözöttek befogadása is. A második világháború idején példá- ul lengyelek és franciák találtak ná- lunk otthonra. Az egyik legnépsze- rűbb, külföldiek számára íródott ma- gyar nyelvkönyv első leckéje azt emeli ki a magyarokkal kapcsolatban, hogy míg az egyikünk magas, a má- sikünk épp alacsony, van közöttünk szőke, barna, nem úgy mint például Svédországban, ahol az emberek mind szőkék és magasak.

Ha hívó emberként nagy tisztelet- ben tartjuk a hagyományainkat, ér- demes István király életművéről töb- bet megtudni, el-eltűnődni, a róla szóló könyveket olvasni, megnézni, vagy újra megnézni a róla szóló fil- met, rockoperát, a szobrait, más ábr- ázolásait. Jobban megérteni öröksé- gét, hogy mit jelent megtartani és megújítani. ■

Barczai Attila - Lúczy Dénes - Penksza Károly

NEM KÖNNYŰ

A NEHÉZ EMBEREKKEL

Az egyik agresszív, a másik naplopó; ez állandóan panaszkodik, az meg folyton szerepel; emez önző, amaz meg szórszálhasogató. Komoly terhet jelent együtt élni ilyen emberekkel. A szakértők szerint azonban nincsenek nehéz emberek: csak meg kell tudni találni bennük a jót.

Paolo Loriga

MÉG HOGY ÉN?! Na, ne mondd már!” – Ne várjuk, hogy a nehéz emberek beismerjék magukról, hogy nehéz esetek. Még a bizonyítékok elsöprő erejű sokasága előtt sem tennék meg ezt. Inkább ezer érvet felsorakoztatnának a maguk megcáfolatlan igazának alátámasztására.

Végül is nem ők tehetnek róla, ugyebár, hogy az egész világ az ellenkező irányba forog... Mint ahogy arról sem, hogy folyton összeakasztják a bajszukat a családtagjaikkal, a rokonaikkal, a kollégáikkal, a barátaikkal, a plébánossal, a pénztárossal, no meg a sarki zöldséggel... Mintha az egész földkerekség összeszövetkezett volna ellenük! Pedig a képlet pofonegyszerű: nekik van bögyükben az egész világ...

Előfordul – főleg, mikor már kezdenek kimerülni a testi-lelki tartalékaink –, hogy bizony nehezünkre esik elviselni

a nehéz embereket. Minden hősies igyekezetünk ellenére lassan elfogy a türelmünk, mind nehezebben tudjuk elsimítani velük az ellentéteket, és egyre nehezebben kezeljük a kényes helyzeteket. A menekülés ugyanakkor nem megoldás. Persze, megtehetjük, hogy hanyagoljuk kötekedős barátainkat, és messziről elkerüljük korlátolt ismerőseink és egyéb kibírhatatlan személyek társaságát. De mi lesz azokkal, akiket nem választhatunk meg magunknak? Mi lesz a rokonokkal, kollégákkal, a közösségeink tagjaival? Az ő esetükben más módszerhez kell folyamodnunk.

Még mielőtt kitekernénk bármelyikük nyakát – az lenne csak az igazán nehéz helyzet! – először is célszerű belátni, hogy bizony nehezünkre esik elviselni őket. Aztán érdemes elgondolkozni egy kicsit, hogyan is bánjunk az ilyen emberekkel, végül nem árt utánanézni, mit is mondanak erről „az okosok”?

HÉT EMBERTÍPUS – HÉT SZABÁLY

Az agresszív. Támad, kritizál, vitatkozik. Jól tudja, hogy a többieknek hogyan kéne viselkedniük. *Robert Ramson* személyzeti tanácsadó – a „Coping with difficult people” (*Hogyan kezeljük a nehéz embereket*) c. könyv szerzője – a következő eljárást tanácsolja: Hagyjuk, hogy kieresse a gőzt; ne kössünk bele abba, amit mond; szólítsuk néven őt; mondjuk el véleményünket; legyünk vele barátságosak.

A nyavalygós. Hallgassuk végig figyelmesen az érvelését; ne kezdjünk el pingpongozni vele (vád – védekezés – újabb vád stb.); arra törekedjünk, hogy magát a problémát oldjuk meg azáltal, hogy arra irányuló konkrét kérdéseket teszünk fel; kérjük az együttműködését; és ha mindez nem vezet semmire, kérdezzük meg tőle, hogy szerinte hogyan lehetne pontot tenni az ügy végére.

A közömbös. Ne kezdjük el kommentálni a hallgatását, ha nem szólal meg; bátorítsuk, hogy nyíljon meg; esetleg kérdezzünk rá a véleményére; ne akarjuk mi a saját szavainkkal kitölteni az ő hallgatásának csendjét; ha megszólal, fogjuk vissza beszélőinket; ha hallgat, értelmezzük a kialakult helyzetet és beszéljünk meg újabb találkozókat.

A nekem-minden-mindegy típus. Éreztessük vele, hogy számít a véleménye; kérdezősködjünk családja felől, illetve arról, ami őt érdekli; figyeljünk fel odavetett vicces megjegyzéseire, csipkelődéseire: rejtett üzenetet hordozhatnak.

A pesszimista. Tanúsítsunk optimista hozzáállást, természetesen felidézve a korábban hasonló problémák megoldásában elért sikereket; ne próbáljuk meggyőzni arról, hogy ne legyen ilyen negatív a hozzáállása; előzzük meg mi őt, és mi magunk mutassunk rá a kedvezőtlen fejlemények kialakulásának lehetőségére; álljunk készen arra, hogy nélküle oldjuk meg a helyzetet.

CN (3)

A tudálékos. Alaposan készüljünk fel, nézzük át a vonatkozó anyagokat; kerüljük a kategorikus kijelentéseket; nézeteltérés esetén ne legyünk túl merevek; ellenvetéseinket kérdések formájában adjuk elő; ha lehet, kettesben beszéljünk vele.

A bizonytalan. Segítsük őt abban, hogy elmondja, milyen kételyek és fenntartások akadályozzák döntésében; segítsünk neki a tények elemzésében, valamint a lehetséges megoldások elsőbbségi sorrendjének felállításában. Ez majd segít neki abban, hogy tudjon nemet mondani, amikor kell.

Mielőtt azonban nekiesnénk kivesézni a nehéz embereket – figyelmeztetnek a bölcsek –, nem árt magunknak is feltenni a kérdést, nem vagyunk-e véletlenül mi magunk is nehéz emberek? Mert ha sokakkal meggyűlünk a bajunk – állítják kérlelhetetlenül ugyancsak a bölcsek –, az bizony azért van, mert mi magunk vagyunk elviselhetetlenek.

Akárhogy is van, senkivel sem érdemes hajba kapni. Túl rövid az élet ahhoz, hogy civakodásra pazaroljuk – tartja a régi bölcsesség. Meg hát – ez gondolom közös tapasztalatunk – nem lehet egy nehéz embert azzal megváltoztatni, hogy mi magunk is nehéz emberként viselkedünk vele. Őket ugyanis nem izgatják a többiek, valójában csak magukkal vannak elfoglalva (ezért is kritizálnak állandóan mindenkit). Ezért aztán nem is szabad túlságosan mellre szívni a dolgot, hanem tanácsos külön kezelni a problémát és külön magát az embert.

A legokosabb kihasználni az elviselhetetlen egyének közös vonását, azt, hogy kiszámíthatóak. Gondoljunk csak bele, milyen is egy agresszív, egy hatalmaskodó, egy szőrszálhasogató, egy nyavalygós, egy lógós, egy magamutogató, egy önző ember? Mindegyikre jellemző, hogy mindig ugyanaz a hozzáállása, mindig ugyanazok a megjegyzései, mindig ugyanazon morog. Ezzel megkönnyíti a helyzetünket. Mégpedig olyannyira megkönnyíti – mondják a kérdés szakértői –, hogy a végén már azt ki-

vánná az ember, bárcsak mindenki nehéz ember lenne, mert őket a legkönnyebb kezelni. Tudom, ez elsőre hihetetlennek hangzik, de érdemes kipróbálni. Főleg, ha szem előtt tartunk egy másik igazságot, miszerint nem is léteznek nehéz emberek. Csak olyanok, akikkel még nem tanultunk meg bánni. Ehhez pedig főleg türelem és kitartás kell.

A legjellemzőbb hely a munkahely, ahol a legkülönfélébb nehéz emberek legszélesebb skálája megtalálható.

Külön esetként kezelendők azonban munkatársaink, és külön a főnökök. Ez utóbbiak gyakran szakmai, üzleti vagy ügyviteli képességeik miatt váltak főnökké, és nem feltétlenül azért, mert jó vezetők. És a bajok pont ebből fakadnak.

Domenico De Masi olasz szociológus a sok főnöki túlkapas láttán arra a megállapításra jutott, hogy szinte mindig a kevésbé rátermetteket teszik meg a rátermettebbek főnökének, illetve hogy ez a kontraszelekció a munkaszervezésben ma uralkodó versenyszellem és alá-fölreleneltség egyenes következménye.

Ez eddig rendben is volna. De mit kezdjünk egy ilyen basáskodó főnökkel? Ne vegyük fel a kesztyűt, de az áldozat szerepét sem. Ne emeljük fel a hangunkat, ne bocsátkozzunk vitába, de ne is futamodjunk meg, hanem őrizzük meg a nyugalmunkat, legyünk tárgyilagosak és ne jöjjünk ki a sodrunkból!

KONFLIKTUSKEZELÉSI TANFOLYAM DIÓHÉJBAN

A hat legfontosabb szó:

Elismerem, hogy valóban hibát követtem el.

Az öt legfontosabb szó:

Gratulálok, igazán jó munkát végeztél!

A négy legfontosabb szó:

Te mit gondolsz erről?

A három legfontosabb szó:

Legyél olyan kedves...

A két legfontosabb szó:

Ezer köszönet!

A legfontosabb szó: Mi.

A legkevésbé fontos szó: Én.

Bíró László családreferens püspök augusztusi programjavaslata:

A vakáció hónapja. A nyári szünet sok-sok ajándékot tartogat számunkra, alkalmat ad arra, hogy megszilárdítsuk egészségünket, mozogjunk, pihenjünk. Szükségünk van a jogos pihenőre, az erőgyűjtésre. Ugyanakkor a külső korlát nélküliség sok-sok baleset forrása lehet országúton, vízen, levegőben egyaránt. Amikor a külső törvények nem védenek bennünket, szükséges, hogy a belső törvényekre építsünk, kapcsolatunkat a rá leselkedő veszélyektől megóvjuk. Az igazán szabad ember a belülről irányított ember.

A jó főnököt arról lehet megismerni, hogy képes *kommunikálni* a beosztottaival.

Roy Lilley, a londoni Imperial College vezetőképzőjének tanára azt tapasztalta, hogy ezen a képességen állott illetve bukott minden általa vizsgált főnök-beosztott helyzet. Azt tanácsolja, hogy a vezető mindig pontosan határozza meg, mit vár el az embereitől, fejtse ki elvárásait az egyes feladatok megoldásának módját illetően, és tűzze ki egyértelműen az elérendő célokat is. Szerinte az arany szabály a következő: minél előbb szembesülünk a nehéz helyzetekkel, annál jobb. Ne halogassuk, ne hagyjuk, hogy elfajuljanak.

Ha egy vezető megértően fordul munkatársai felé és nemcsak helyreigazítja, hanem bátorítja is őket – állítja *Fausto Manara* olasz pszichiáter –, akkor ezáltal olyan csapatot kovácsol belőlük, amelyben élmény lesz a közös célok megvalósításán együtt dolgozni. Beosztottai bizalommal lesznek iránta, rábízják magukat vezetői képességeire és nagy valószínűséggel munkatársaik felé is bizalommal fordulnak. És ez nemcsak a munkahelyi főnökre, hanem minden más vezetőre is igaz.

A kritizálás a nehéz emberek lételeme. Ha emellé még ráadásul pletykások is, akkor az az elviselhetetlenségig megmérgezi a környezetüket, legyen az a családjuk, a munkahelyük, vagy bármilyen más közösség. Nyert ügyünk van azonban – állítja a fent idézett Lilley –, ha a kapott kritikákat ugyanolyan nagyra értékeljük, mint a dicséreteket.

Ehhez viszont el kell, hogy sajátítsuk annak a művészetét, miképpen fogadjuk a kritikákat, kifogásokat, ellentéteket. A recept: hallgassuk végig a másikat, éljük bele magunkat az ő helyzetébe, ne magyarázkodjunk, jegyezzük fel az elhangzottakat, készítsünk haditervet, majd hajtsuk azt végre.

A végső következtetést tehát eképpen foglalhatnánk össze: nem kell feltétlenül valakit elvetnünk csak azért, mert ilyen vagy olyan jellemmel áldotta meg az ég. A munkahelyi konfliktuskezelés szakértői szerint a nehéz munkatársakkal akkor fogunk tudni jól együtt dolgozni, ha megtanulunk bánni velük, és ki tudjuk bontakoztatni a bennük rejlő képességeket, a legjobbat hozva ki belőlük. Megszívlelendő tanács, a munkahelyen kívül is.

Fordította: Frivaldszky Márk

AZ ELMÚLT ÉVEK frenetikus ritmusa után nagyon látszott, hogy szükségünk van a pihenésre – kezdi a történetüket Évi. Nem luxus körülményekre gondoltunk, hanem egy normális kéthetes nyaralásra, kikapcsolódásra és megállásra, gyermekeinkkel együtt, akik szintén várták a közös élményt.

Ezzel együtt az is világos volt számunkra, hogy a pihenés nem boríthatja fel belső életünket: a napi imát, a szentmisére járást, és az egyéb lelki programokat. Felelősen kell ezt az időszakot is megterveznünk, úgy, hogy Isten akaratát keressük.

Ezért határoztuk el, hogy olyan helyre megyünk, ahol a fizikai felüdülés mellett lelkileg is fel tudunk töltődni, pl. rendszeresen tudunk misére menni, esetleg majd zarándokhelyekre.

Úgy tűnt, hogy Isten meghallotta kérésünket, és találtunk egy házat, ami optimálisnak bizonyult. Gyermekeink mellénk álltak: reggel hagyták, hogy egy lelki gondolattal indítsunk velük együtt, majd mi, szülők tudjunk kettesben is beszélgetni. Amikor pl. beléptünk egy templomba, hogy megcsodáljuk, mint építészeti remeket, akkor ők, maguk figyelmeztettek: ezek az épületek valahol mindig Isten nagyságát hirdetik. De nemcsak ez volt számukra fontos, hanem az, Aki itt lakik.

A FELTÖLTŐDÉS, MINT ARANYFEDEZET

Tóth Judit

Oldott pihenés, törvénytartó fegyelem...
Az ünnepekre a hétköznapok: még a nyár is ebből áll.

Ezért tudtuk kéréseink elég hosszú lajstromát elmondani, azzal a hittel, hogy előbb vagy utóbb megvalósulnak.

Esténként volt lehetőségünk mindent közösen megköszönni és hálát adni, még a legkisebb dologért is.

Leleki témájú könyveket is olvastunk mindazok mellett, amiket szívesen lapozgattunk.

Különleges pillanat volt a közös játék és a sport. Alkalmat adott arra, hogy családunk erősödjön és a szeretet növekedjen köztünk, úgy, hogy a másinak adunk teret, őt hagyjuk „érvényesülni”.

Amikor kirándulni, sétálni mentünk, a természet lenyűgöző szépségei láttán tudtunk beszélgetni a

teremtő Isten végtelen fantáziájáról és tökéletességéről is, a harmóniáról, ami sohasem ismétlődik, és mindig tartogat meglepetéseket. A csodálatos látvány, a táj szépségei, mind-mind Isten ajándékát jelentették.

Meglátogattuk távolabbi rokonaikat és barátainkat, velük is töltöttünk egy-egy délutánt, vagy szerveztünk közös programokat. Szinte olyan volt, mintha velük együtt töltöttük volna a szabadságunkat.

Két hetet töltöttünk el, elsősorban lelki felüdüléssel, ami olyan maradandó élményt adott, hogy a javunkra szolgált, hónapokon át – zárja le Évi nyaralásuk történetét.

Bíró László családreferens püspök augusztusi programjavaslata:

Nemzeti és egyházi ünnepek találkoznak. Egy párkapcsolat nem csak két ember ügye. Születésünkkel polgárai lettünk országunknak, tagjai nemzetünknek, keresztiségünkkel pedig egyházunknak. A szerelmesek hajlamosak a páros önzésre, arra, hogy saját testi-lelki javukon kívül senkivel és semmivel ne törődjenek. A szerelem nem csupán magánügy, mindegyikünk felelős mind a nemzet, mind az ország, mind az egyház javáért. A felelősségteljesen épülő kapcsolat figyel országára és egyháza törvényeire, törekszik megismerni nemzeti szentjeit, hőseit.

HOGYAN IS LEHET JÓL MEGÉLNI az Evangéliumnak ezt a mondatát: „Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.” (Mk 12,17), hiszen ezen még az apostolok is elcsodálkoztak.

Nem bújhatunk ki a felelősség alól akár az ország, akár az egyház törvényeiről van szó, mert ezt maga Jézus kéri tőlünk.

Nem egy házaspárral lehetne hazai vagy nemzetközi szinten riportot készíteni arról, hogyan utasították vissza azt a „segítséget”, amely gyermektelenségükre adott volna megoldást, és hogyan tartották ki a természetes módszerek mellett, vagy fo-

gadtak örökbe gyermekeket. Nem egyszer történt meg az, hogy miután nagylelkűen hűek maradtak az Egyház tanításához, saját gyermekeik születtek, vagy lelki gyermekek sokaságát kapták, fizikai terméketlenségük ellenére. Olyan párok is vannak, akik fogyatékkal vagy egészségkárosodással élő gyermekeket fogadtak magukhoz, akiknél a felépülés alig remélhető. Gyógyulásuk mégis igen jól halad, az orvosok legnagyobb csodálkozására; nem egy közülük

úgy fogalmazott, hogy vannak még csodák.

A törvény tisztelete a kis dolgoknál kezdődik: a bírság megfizetésénél, amit kiróttak figyelmetlenségem miatt, vagy a működési szabály betartásánál, ami az egyesületekre, az alapítványomra érvényes. Ez sokszor elmélyedést, sőt szakértelmet kíván egy-egy témában, de még inkább lelki hozzáállást, hogy be akarom tartani az előírásokat, mert tisztességes állampolgár akarok lenni.

„Nemrégiben történt meg velem, hogy kéményvizsgálatot kértem, és egy félreértés miatt szakértői jelentés lett belőle, amelynek borsos ára igen csak megdöbbentett. Próbáltam az ügyintéző értésére adni problémámat, aki azonnal jogi útra akarta terelni az esetet. Nem tudtam mást tenni, mint megadni a császárnak, ami a császáré, és hinni abban, hogy ez is a javamra válik.” Ez csak egy epizód *Lajos* igen sokszínű életéből. ■

ABORTUSZ ÉS EGY DOBOGÓ SZÍV

Hitoktató vagyok hetedik-nyolcadik osztályban. Felháborító, hogy milyen felületesen vélekednek a gyerekek az abortuszról. Ez arra készítet, hogy áttekintsem velük ezt az annyira kényes témát. Szívesen átpasszolnám valaki másnak, akinek több ismerete van róla, de gúnyos viselkedésük arra kényszerít, hogy én is határozottan lépjek fel... Hogy kezdjem?

L.O.

Általános jelenség a gyerekek körében, hogy szembeszegülnek a felnőttekkel és vitába szállnak a szokásokkal, a tekintéllyel. Főleg a csoportjukban ragadtatják el magukat, és mondanak olyasmit, amit nem is gondolnak komolyan. Tartsa meg elhatározását, de ne nehezteljen rájuk, felejtse el az előítéleteit, és ne bocsátkozzon prédikációkba, vagy újabb vitákba velük.

Csak akkor tud hatni rájuk, ha türelmesen meghallgatja őket, és ha összhangban van azokkal az értékekkel, amiket át szeretne adni: ez az előfeltétele az építő párbeszédnek. Próbálja megnyerni a tiszteletüket és a barátságukat; ne mint csoportot kezelje őket, hanem mint személyeket, külön-külön.

Ha sikerül a látszat fátylát fellebenteni, napvilágra kerülnek majd olyan rejtett kincsek, melyek arra várnak, hogy bizalmat és támogatást kapjanak: sok-sok lappangó életereő, jókedv és önjajándékozás. Nagy szeretet és tisztelet az élet iránt.

Az ön által felvetett témával kapcsolatos Teresa levele, mely arról az érzékenységről és mások iránti elkötelezettségről

szól, amire éppen a fiatalok képesek. A közös gondolkodás kiindulópontjával is szolgálhat:

Június elején váratlan hírt kaptam: egyik barátnőm gyermeket vár. Többévi gyári munka után újra elkezdett tanulni, aztán épp csak pár hónapja kezdett együtt járni ezzel a barátjával, és most a terhesség: így mindez együtt elszántá és bátorra tette a lányt, akit rendkívül félnék

A következő hetekben ezer ürüggyel megpróbáltam a közelében maradni, csendesen, tapintatosan. Igyekeztem befogadni minden félelmét, kétségét, hangultváltozását. Váratlanul megkért, hogy legyek vele az első ultrahangos vizsgálaton.

Mélységesen megrendült, amikor a vizsgáló orvos kierősítette a pici szívhangját: olyan gyors volt, olyan erős, mintha világgá akarná kiáltani az élni akarását.

Amikor kijöttünk, egymás szemébe néztünk. Fénylő szemekkel. Az éppen tizenhárom milliméteres picinek már ver a szíve. Így, hogy hallotta, megértette, hogy meg kell védenie ezt az életet. Még ha változtatnia is kell a tervein, és szembe kell néznie rengeteg nehézséggel. Hazafelé az autóban megkért, hogy én válasszak nevet a gyermeknek. Márciusban fog megszületni. És Filippónak fogják hívni, persze, ha fiú lesz...

Társadalmunkból még nem tűnt el az élet szeretete. Meg kell állapítanunk azonban, hogy sokan nem ismerik fel, hogy már ott van az embrióban, abban a piciny részecskében, ami az élet magja. A terhesség szándékos megszakítását legalizáló törvény azt sugallja, hogy ehhez a nőnek joga van. Keveset beszélnek viszont a magzat élethez való jogáról, és arról a szenvedésről, amellyel az anyának kell számolnia az élethez való jog megtagadása miatt, hosszú évek távlatában. Mert, még ha senki se ismeri el gyermekének létét és halálát a környezetében, az ő hozzá fűződő kapcsolata minden tekintetben akkor is egyedülálló.

Giovanna Pieroni

fiatalnak ismertem. Korábban, ha társágban vita keletkezett az abortuszról, mindig határozottan kiállt az élet védelmében. De most, mivel úgy érezte, hogy még nincs felkészülve rá, arra gondolt, hogy visszautasítja azt. Nem bírtam megemészteni ezt a halálos ítéletet, és attól is szenvedtem, hogy ilyen megfélemlítettnek kell látnom a barátnőmet.

Mint arról már korábban beszámoltunk, a cunami tragédiája mozgósította a Fokoláre Mozgalom tagjait is, köztük a fiatalokat. Srí Lankán, Indiában, Thaiföldön és Indonéziában kiépültek a segítségnyújtás helyi láncszemei. Az újjáépítésben a gazdasági élet újraindítása játssza a fő szerepet: az itteni embereknek létkérdés, hogy hozzájussanak a halászathoz szükséges bárkákhoz és eszközökhöz. Segíteni kell azonnali szükségmegoldásokkal a gyermekek ételmezését is, orvosi ellátását és iskoláztatását. A Fiatalok az Egyesült Világért Mozgalom tagjai részt vesznek egy Srí Lanka-i település újjáépítésében és egy Dél-Indiai szakiskola helyreállításában.

RÖVID ÚTINAPLÓ

Indonézia

Elérkezünk egy faluba, ahol találkozzunk harminc halással, hogy hálókát adjunk át. – „Visszaadtatok a reményt!” – mondják.

A következő négy menekülttábor meglátogatása a testvériség megtapasztalása. Megértik, amikor elmagyarázzuk nekik, hogy nem hagyhatunk ott mindent, mert másoknak is szeretnénk segíteni.

Meglátogatjuk a szomszédos településeket... Barátunk beszámol arról, hogy ahol éppen járunk, ott egy hétezer fős falu volt korábban. Heten maradtak életben...

Tudomásunkra jut, hogy az egyik helyen az özvegyen maradtak egy csoportjának semmi megélhetési forrása nincs. Azzal segítünk nekik, hogy kezdeményezésükhöz – helyi ételek készítése és értékesítése – a szükséges felszerelést megvásároljuk.

Lampuuk: asztalosműhely felállítása, bárkák építése, és bázis a következő hónapok munkáihoz. Az iskola romokban áll, így a gyerekeknek három kilométert kell gyalogolni a legközelebbi iskoláig. Harminckilenc kerékpárt hagyunk ott, cipőket és iskolai felszereléseket.

Thaiföld

A phuketi plébános – nagy tiszteletben álló szerzetes pap – négy laikusból álló csoportjával minden nap meglátogatja a cunami áldozatait. A morganoknak (tengeri cigányok) segítenek házépítésre alkalmas helyet találni. Vannak ugyanis, akik fel akarják vásárolni a tengerhez közeli földeket, és mindent megtesznek, hogy elúzzék onnan a morganokat.

India

Andrea, egy fiatal indiai lány, Madrasban szervezi a segítséget. A helybéliektől százsámra rendeli a halászhálókát és mintegy négyszáz egyenruhát varrat az iskolás gyere-

keknek. Első helyen a falu fiataljai: társulatokba szerveződve irányítják a különböző munkálatokat. Andrea rajtuk keresztül el tudja magyarázni, hogy az akció a Mozgalomhoz tartozó családok, fiatalok, gyermekek, és idősek közötti együttműködés gyümölcse.

A halászok közös imára hívják Andreát, hogy hálát adjanak Istennek a kapott segítségért: „Letérdeltünk a templomban. Azt akarták, hogy jelképesen tegyem az oltár elé az egyik csomagot a hálókkaal. Nagyon megérintett ezeknek az embereknek egyszerű, de nagyon mély hite!” Néhány asszony megjegyzi: „Te más vagy, mint a többiek. Azok az adományaikkal reklámkampányt folytattak, és virágfüzereket vártak cserébe... Te viszont egy lettél közülünk.”

Marco Aquini alapján összeállította:
Vizsolyi László

KÖRNYEZETVÉDELEM OTTHONOSAN

Aki ismeri Kovács Októbert és családját, tudja, hogy a címben szereplő két fogalom igen tudatos magatartásformára utal. Három évvel ezelőtt lapunk beszámolt a Kovács család otthonteremtéséről. Öt gyermekük lévén ez a tapasztalat sok megújulást, újrakezdést, Isten tervébe való folyamatos belesimulást jelentett, mindezt pedig áthatotta egy újfajta szemlélet, mely remélhetőleg egyre inkább teret hódít majd.

Bartus Sándor

Az ÚJ HÁZ 2003 nyarára épült fel Pilisszentiván határában, gyönyörű természeti környezetben. Szemben erdő, rét, nem messze egy csodálatos kis tó. A tetőtérből a Szénásvidék fokozottan védett hegyei látszanak. Két telekkel odébb lovak legelésznek. Az is előfordul, hogy a gyermekek mezei nyuszira lelnek a kertben.

Október és Zsóka biológia-kémia szakos tanárok, a természet és a környezetvédelem elkötelezettjei.

– A költözés után sokat változott az életünk – meséli Zsóka, aki humánökológia szakon másoddiplomás képzésben is részt vett. A tágas, harmonikus otthon, a gyerekek saját kuckója, az elkülönített dolgozószoba a szülők nyugodt elmélyülése érdekében sok konfliktushelyzetet kiküszöbölhet a család életében. Ennek ellenére nem szűnnek meg az egymásra figyelés „lehetőségei”: az új környezet segítség, de egyben rengeteg új lehetőség is. Igaz, ma már nem jelent gondot egy szerenádozó osztály vagy egy nagyobb diákcsoport vendégül látása, mint korábban, a 63 négyzetméteres panellakásunkban.

– A házépítésnél, majd új otthonunk berendezésénél és új életformánk kialakításánál szem előtt tartottuk a kör-

Bartus Sándor (2), Kovács Bertalan

nyezetvédelmi szempontokat is – folytatja Október. – Számunkra nem az építési költségek minimalizálása volt az elsődleges szempont. A nappaliba cserépkályha, a tetőre pedig napkollektorok kerültek, hogy kevesebb legyen a gázfogyasztásunk. A napkollektoros vízmelegítő rendszer részlegesen a padlófűtésre is rásegíthet. Ez bizony nem kis beruházás, mégis úgy láttuk, hogy inkább a környezet védelmére áldozunk. A megújuló energiaforrásokat akartuk előnyben részesíteni, mert a fosszilis energiahordozók égetéséből származó gázok globális környezeti károkat okoznak. Mellesleg hosszú távon a napenergia gazdaságosabb is, csak ez nem gyors hozamú befektetés, hanem olyan, ami a jövőnek szól.

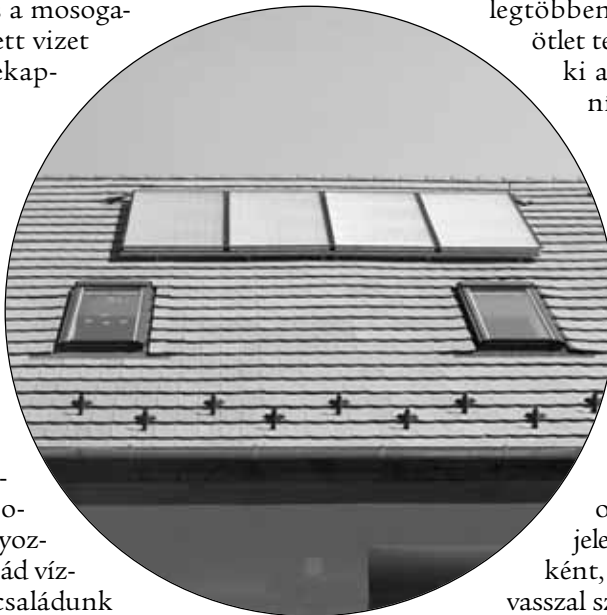
A napenergia a villamosáram-fogyasztást is mérsékli, ugyanis a mosógép és a mosogatógép is a nap által előmelegített vizet használja. Nyáron alig kell bekapcsolni a gázkazánt.

Döntéshelyettesítő tényező volt a vízzel való takarékoság is:

– A mosogatógép nem csupán a kényelmünket szolgálja: mivel naponta kétszer kéne mosogatnunk, ez nem kevés vizet igényel, pláne a fiúk mosogatási gyakorlata mellett! A víztakarékosság volt a vezérelv a stoppos vécéartályok és a keverő-csaptelepek felszerelésekor is. Nálunk az a szokás, hogy a nagyok csak zuhanyoznak, a kicsik pedig csak egy fél kád vízben megfürdenek, így aztán családunk létszámához képest elég kicsi a vízfogyasztásunk. Ez pedig nem mindegy, hiszen a csatornadíjat is a vízfogyasztás függvényében fizetjük. Az esővizet két nagy medencébe tudjuk gyűjteni, ami alkalmas locsolóvíz az aszályos nyarakon. A házon belül pedig ún. szürkevíz-hasznosítási rendszert terveztem, mely a tetőtérből külön vezetékrendszeren összegyűjti a mosásra már felhasznált vizet, és ezzel öblíthetjük a földszinti vécét.

Napjaink fogyasztói társadalma szinte nagyipari szinten termeli a hulladékot. A szelektív hulladékgyűjtés terén szabályozórendszerrel csak nehezen érhető el eredmény, szemléletváltásra, tudatos magatartásra van szükség, amit már gyerekkorban kell elkezdni.

– Nálunk a konyhában négy kuka van. Az egyikbe az égethető hulladékok kerülnek, a másikba a komposztálható dolgok (konyhai zöldség- és gyümölcshulladék, kávézacc, teafilter, kerti nyeseledék, lekaszált fű stb.), a harmadikba és a negyedikbe pedig azt a szemetet rakjuk, amit elvitetünk a szemetessel. Ezenkívül külön tesszük a faanyagot, a rongyokat, a konzerves üvegeket, az újságpapírt, a fémekeket és a veszélyes hulladékot (használt háztartási sütőolaj, ragasztószalagok, festékek, higítók, le-

járt szavatosságú gyógyszerek stb.). A műanyag- és üveg-hulladékok a faluban található szelektív gyűjtőkonténerbe kerülnek. Az órák, hordozható rádiók és sétálómagnók üzemeltetéséhez akkumulátorokat kértünk a rokonainktól karácsonyra, így aztán lemerült elemek sem igen keletkeznek nálunk, korábban azokat az iskolai gyűjtőhelyeken adtuk le. A napi vásárlást is úgy intézzük, hogy minél kevesebb potenciális hulladék kerüljön haza.

A környezettudatos nevelés valóban fontos – volna! *Berci*, a legidősebb fiú szerint az iskolájában és az osztályában alig akadnak olyanok, akik tudatosan figyel-

nek a tisztaságra és az energiatakarékosságra. A

legtöbben úgy állnak hozzá, hogy: „Az

ötlet tetszik, nagyon jó. Csukja be valaki

az ablakot a fűtött teremben tanítás

után, csak ne én!” Ha ott-

hon nem arra nevelnek valakit,

hogy ne hagyja égve a villanyt,

akkor persze, hogy az iskolában

se fog eszébe jutni lekapcsolni.

Az is „cikinek” számít, ha valaki

megpróbálja visszatartani a tudatos ron-

gálástól vagy szemeteléstől egy-két

osztálytársát. Valóban szükség van a közös

összefogásra!

A környezet nemcsak a saját

otthonát, hanem a települését is

jelenti Októbernek. Friss betelepülő-

ként, az egyházközség segítségével ta-

vasszal szemétszedő akciót szervezett a

faluban, melyben az önkormányzat, az iskola és

a civil szervezetek is részt vettek.

Létezik szellemi-lelki környezetszennyezés is, mely nem megfogható, alattomos módon mételezi személyiségünket, lelkünket. Ellene talán még nehezebb védekeznünk, mint a hulladékok, víz- és levegőszennyezés, vagy a zaj ellen:

– A szellemi környezetvédelemnek a legfőbb eszköze a mi családunkban az, hogy nem nézünk tévét. A nagyfiaink klasszikus zenét tanulnak és néptáncolnak. Olvasnak, sokat foglalkoznak a testvéreikkel, mesélnek nekik. A kicsik a kertben játszanak. Télen korizunk a tavon, nyáron biciklizünk, focizunk, görkorizunk. Ha időnk engedi, társasjátékozunk, sakkozunk, kártyázunk, kirándulunk. Ja, és természetesen mindennap imádkozunk, együtt. Ilyenkor hálát szoktunk adni azért is, hogy ilyen szép családunk van, és hogy harmonikus, kényelmes otthonunk lehet.

– Hitünkéből fakad az a szemlélet, hogy a „teremtett világ kincseivel jó gazdaként kell bánnunk” – vallja Zsóka. Ezt a „környezettudatos” magatartást igyekszünk továbbadni gyermekeinknek a családban, és tanítványainknak az iskolában. ■

A Vita Máriapoli, egy ligetes kis domboldalon Belgium szívében, egyike a világban elszórt harminchárom modell-városkának. Találkozóközpontját 2005. januárjában avatták fel. Lakosai – vagy százán – lassanként települtek le itt és harmonikusan beilleszkedtek ennek a flamand vidéknek természet adta kereteibe, szinte észrevétlenül...

ROTSELAAR AZ ÉLETRŐL BESZÉL

TE VAGY AZ LEA VAN DEN BERG? – kérdezi Paula, a büfés a falu főterén, amint vevőjét kiszolgálja. Flamand földön szívesen tegeződnek. És Lea Gielent jól ismerik: a fúvószenekar aktív tagja, aki „van den berg”, ahogy flamandul mondják, hegyi. Middelbergnek – mert a kis domb a síkságon már hegynek számít – az összes lakóját így hívják, elsősorban a Vita modellvároska lakóit. Lea, aki az egység ideálját éli, az elsők közt költözött ide, erre az erdős vidékre. „Elegem lett a városból! Egyébként is, mindig úgy gondoltam, hogy az én helyem egy állandó Máriapoliban van. Itt sem könnyű mindig... de egyszerre lelkesítő és normális az élet: a közösséget építve, a többieket szeretve.”

Egy idős pap, egy grófnő, és egy domb

A városka története és kialakulása mindenekelőtt Paul Bouts tanár úr nevéhez fűződik. Ennek az idős papnak az volt az álma, hogy létrehoz egy keresztény továbbképző központot Belgiumban, a fiatalok számára. Ki is szemelt egy dombot negyven kilométerre Bruxelles-től, ahol a tervének minden tökéletesen megfelelt. A földterület viszont egy grófnő birtokához tartozott, aki beleegyezett, hogy bérbe adja, eladni azonban nem akarta. A paptanár állhatatos maradt és vagy

száz fát telepített oda. Mesélte, hogy gyakran még alkonyatkor is fent volt a kis domb tetején, és Máriához imádkozott, hogy ezt a művet megvalósíthassa. Egy nap aztán a grófnő átengedte neki a területet. Így tudott felépülni az első épület: a Szent Pál Központ, ahol különböző csoportokat fogadott, és helyet adott egy erdei iskolának.

1988. húsvéti szünetében az új központban tartották a genek (a Fokoláre Mozgalom fiataljai) hétfélig találkozójukat. Ez volt a kapcsolatfelvétel első állomása. Bouts tanár úr, akit kíváncsivá tett ez az életforma, és akit megérintettek az ott hallottak, szeretett volna többet megtudni róluk. Így fedezte fel az egység lelkeségét.

Néhány évvel később a tanár úr – szenvedélyes népnevelő és az ökológiai szemlélet népszerűsítője – találkozott azzal a csoporttal, amely folytatni tudná az ő művét. Az elsőknek, akik a Fokoláre lelkeségből ide költöztek, az volt a céljuk, hogy bővítsék a már működő bioüzlet tevékenységét, és fejlesszék a Szent Pál központ munkáját. 1989-ben közölte óhaját a mozgalom felelőseivel, hogy átadná birtokát és a központot – több évtizedes munkálkodása gyümölcsét – a Fokoláre Mozgalom céljaira. Néhány hónappal később megszületett a Vita Máriapoli.

Kölcsönös szeretet és nyitottság

A Máriapoliban megélt igazi testvériségből egy mindenkire nyitott közösség született. Az első időkben minden hónapban megrendezték a „Nyitott ajtók” napját, hogy megosszák az egység tapasztalatát másokkal is. A városka a találkozások színterévé vált: muzulmánok, zsidók, de sérült emberek, börtönviseltek is, mind otthonra találtak, sőt erőt meríthettek a személyes megújuláshoz is. A művészek is polgárjogot nyertek. „Részeseadjunk együtt a természet szépségéből” – ez a téma több mint negyven tehetséget gyűjtött össze a környékből. A mintegy négyszázötven látogatót nemcsak a béke és a szépség légköre érintette meg, hanem a mindenkire kiterjedő kölcsönös szeretet is. A községi környezetvédelmi tanácsos így nyilatkozott – „Elloptátok az ötletemet, jobban mondván, megvalósítottátok régi álmomat.”

Nirwe Stad (6)

„Hiszem, hogy a Fokoláre Mozgalom javítani fogja a községben az életminőséget mind azon értékeivel, amelyeket átad, és amelyek hiányoznak a társadalmunkból, és én ezt teljes mértékben támogatom. Ha húsz évvel ezelőtt nekem mondná valaki, hogy Rotselaarban ilyen projekt fog elindulni, nem hittem volna el.”

Dirk Claes, a tizenötezer lakosú Rotselaar polgármestere és országgyűlési képviselő

„Épp erre van szükség itt Észak-Európában, a mi országunkban, amely szinte sivatagnak tűnik lelki értelemben. A ti célkitűzéseitek lesz a jel ebben a sivatagban. Jel, amelyet sokan vártak, jel a lelki valóságra szomjazó embereknek.”

Danneels bíboros, Malines-Bruxelles püspöke

A Vita Máriapoli nevét *Vitaliano Bullettiről* (1926–1979) kapta, az egyik első olasz fokolárinőről, aki Luxemburgban és Belgiumban a mozgalom alapítója volt.

A tevékeny szeretet kiterjed a környékbeliekre is; mihelyt megtudták a Máriapoli lakói, hogy egy anyuka rákos lett, és kemoterápiára kell járnia, szolidaritási akció indult: főzés, gyerekvigyázás, szállítás, takarítás...

Elsőnek elutasították

Néhány évvel ezelőtt, amikor Mid-berglakosai még egyáltalán nem ismerték a Mozgalmat, és megtudták, hogy erre a területre egy képzési központot szándékoznak építeni, megijedtek a nagyszabású tervtől. Bead-

tak egy referendumot: „Ez nem felel meg a parcellázási elképzeléseinknek, ide egy nyugodt pihenőhelyet szánunk”. A tervet tehát elutasították – városrendezési és nem ideológiai szempontból. Bárki más ugyanezt a választ kapta volna a kérvényére.

A körülményekből a városka felelősei arra következtettek, hogy Isten ezzel valamit üzeni akar. Tényleg, néhány hónappal később, egészen közel, eladó lett egy futballpálya. A központ itt találta meg a helyét, és ma már érthető is: előnyös a földrajzi fekvése, maga az épület pedig teljesen összhangban van a háttér ligetes dombjával. Mind együtt, ez lett a belépő a Máriapoliába.

Találkozó-központ és vállalkozások

Az Egység (Unité) Máriapoli Központnak azóta már mindenki örül, leginkább a falusiak. A korábbi kételemek és félelmek helyett érezni a megbecsülést. A fúvószenekar, amelyben a fél falu benne van – beleértve a polgármestert, a cipészt, az egyetemi tanárt, a városi tanácsost, a plébánost – örömmel közreműködött az avató ünnepségen, melyre négyszáz vendéget hívtak, többek közt *Fabiola* belga királynét, *Godfried Danneels* érseket,

Előző oldalon lent és ezen az oldalon fent: Január 22., az Unité (Egység) találkozóközpont felavatása.

Középen: A falu fúvószenekara.

Lent: A természeti környezettel való kapcsolat fontos szempont a nevelésben.

az EU nunciusát, öt püspököt, és más egyházak és különféle vallások képviselőit.

Egy ilyen modell-városkához, amelynek az a hivatása, hogy a modern élet minden területén az evangéliumról tegyen tanúságot, nemcsak formálódási iskolák és családi házak kellene, hanem vállalkozások is. Ezekből valóságos ipari park jött létre 2003. júniusában, mely a Solidar nevet kapta. Az első vállalkozás, mely otthonra lett, „do it yourself” (szereld magad) központi fűtési, elektromos és fürdőszoba-felszerelési berendezések eladására szakosodott.

A Solidar egy ingatlan foglalkozó szövetkezet, különféle helyiségeket ad bérbe, még négy vállalkozást foglal magában. Ezen túl másikat tizenöt vállalkozással tartja a kapcsolatot a közösségi gazdaság szellemében. Nem csoda, hogy hamar ismertté vált a belga gazdaságban.

A fejlődésről

– A mi fejlődésünket az jellemezte eddig – mondja *Maria Verhegge*, a Máriapoli felelőse –, hogy a valóságok maguktól megszülettek, egyik a másik után, anélkül, hogy túlságosan sokat foglalkoztunk volna velük. Mi csak Isten jelzéseit próbáltuk megérteni a körülményekben, és azt keresni, ahogy majd kibontakoztathatjuk. Nyitottak vagyunk az Ő tervére! Hiszen ezt mondja *Chiara Lubich*: „Mi olyan zenét játszunk, amelyiknek az égben írták a partitúráját”.

Céline Van Den Heede alapján fordította Hortoványi Emőke összeállította Bartus Sándor

AMITŐL KITÁGUL A VILÁG

Maradandó gyümölcsöt, s jó gyümölcsöt csak az egészen kiskorban elültetett jó mag hozhat. XVI. Benedek pápa szavaival: „...a szeretet, az ismeret, szíveket megérintő tettek.” Sorozatunkban most bepillantunk egy budapesti óvónő 25 éves nevelői tapasztalataiba és „titkaiba”. Az alábbi cikk szerzőjét, *Bernátné Szelőczy Szilviát* nemrég eredményes munkájáért a IX. Kerületi Önkormányzat elismerésben részesítette, pedagógusnap alkalmával.

igazából maradandó, amit a gyerekeknek adhatok? Egy kép, egy közös fotó az, amely ezt hordozza magában? És ekkor született meg az elhatározásom: a szeretetet akarom a gyerekek szívébe elrejteni... Ez láthatatlan, mégis örök.

Tudod, mi a fontos?

Egyszer a gyerekekkel meghallgattuk a déli harangszót. Elmondtam, hogy ebben a pillanatban a világban sokan a békére gondolunk. Elmeséltük egymásnak, aznap mit tettünk azért, hogy béke legyen közöttünk. „Szeretetből odaadtam az autót Ádámnak!” – mondta például *Marci*. Mindig nagyon vigyázott a saját dolgaira korábban. Elénekeltem a „Tudod, mi a fontos? Szeretni fontos!” című dalt. Nagyon tetszett nekik, sokszor elénekeltek.

Renáta édesanyja mesélte ezután: „Egyszer veszekedtünk a férjemmel, *Renáta* erre odajött hozzánk, s megkérdezte – Mama, ti nem tudjátok, mi a fontos? – Megdöbbenve néztünk rá. Ő elénekelte a dalt, amit az óvodában szoktak. Béke lett közöttünk.”

Szép volt az is, amikor sikerült üressé válnom mindentől, s így szeretni *Gyuszit*. Ez a kislány csendes volt általában, de ha beszélt, nagyon csúnya dolgokat mondott, káromkodott. Próbáltam megakadályozni, de nem sikerült. Egyszer elbeszélgettem vele, s kiderült, van egy kazettája, amit az unokatestvérétől kapott, azt hallgatja minden este, onnan veszi ezeket a dolgokat. Napokon át kértem: – Dobjátok ki, mesélek én kazettára, csak hozd el! – Ő meg minden nap azt felelte: – Tegnap is hallgattam. – Próbáltam őt nagyon szeretni, és mégis világosan kimondani: – Ez nem szép! – Egyik nap boldogan mondta: – Kidobtam a kazettát!

Mindig nagyon vágytam rá, hogyan lehet a szeretetet a legtökéletesebben továbbadni a gyerekeknek, szülőknek, munkatársaknak. Megismételhetetlen, nagy kalandnak tűnt minden nap. Sok-sok ötlettel próbáltam szebbé, színesebbé tenni az együtt töltött órákat, s nagyon boldog voltam, amikor a gyerekekkel lehettem. Mindig azt éreztem, hogy kitágul a világ, kitágul a szívem.

Emlékszem egy fontos pillanatra. Még csak rövid ideje dolgoztam az óvodában. Délutánra mentem, s akkor tudtam meg, hogy fényképezés volt. Elkészültek a csoportképek – de nélkülem. Elfelejtettek szólni, hogy korábban menjek... Lemaradtam a szeretett gyerekekkel készült képekről, amely emlékként megmaradhat számunkra, számunkra az együtt eltöltött időszakról. Ekkor merült fel bennem a kérdés: tulajdonképp, mi lehet az az

Bernátné Mihalcs (3)

Máskor meg egyedül voltam velük az ebédnél. Osztottam a levest. Zoli gyakran a mellette ülő gyerek tányérjába köpött. Mindig kicseréltem a levest, s kértem, ne tegye ezt. Amikor jó étvágyat kívántam, látta Zoli, hogy könnyes a szemem. – Te sírsz? – kérdezte meglepődve. – Nagyon szomorú vagyok! – mondtam neki. A szélem köré gyűltek, beszélgettünk. Szép volt ez a pár perc. Megbeszéltük, hogy nem mindig könnyű szeretni, sokszor nekem is nehéz. De lehet, és fontos is újra kezdeni. Csendben leültek a helyükre, s elkezdtünk ebédelni.

Dobókocka

Amikor megismertem a szeretet-dobókockát, nagyon tetszettek az oldalai: „mindenkit szeretni”, „eggyé válok a másikkal”, „kölcsonösen szeretni egymást”, „szeretni az ellenségemet”. Azt láttam, hogy ezek a gondolatok nagyon jól élhetők közösen a gyerekekkel. Gondoltam, mielőtt behozom a csoportomba a dobókockát, először megpróbálunk szert tenni közösen ilyen tapasztalatokra úgy, hogy nem mondanánk ki a dobókocka szavait, hanem az életünk erről szólna.

Elmondtuk egymásnak minden nap, hogyan szereztünk örömet. Például, amikor egy nagy kosár gyöngy kiborult, Lilla odaszaladt, és kezdte egyedül összeszedni. Erre mások is odamentek segíteni. Ahogy ezt együtt csinálták, természetessé vált, hogy így vigyázzanak a környezetük rendjére.

Van egy kis élő sarkunk, ami minden évszakban más növényvel gyarapszik. Tavasszal az élet újra ébredése áll hozzánk a legközelebb. Mindenki ültet virágmagot saját cserépkéjébe, amit ő locsol és gondoz. A csoportunkban szokás, hogy tél végén ültetünk kis hagymákat egy közös cserépbe is, és ezt tízórainál, uzsonnánál elfogyasztjuk. Nagyon várják, hogy tépjenek egy-két szálat, díszítsék vele a szendvicüket. Van, aki egy szép kaput készít a hagymaszálból, van, aki egy vidám arcot. Nagy izgalom volt azonban, hogy ezt a közös növénykét ki fogja locsolni. Megbeszéltük, az lesz a nap kertésze, aki aznap valami olyat tesz, aminek mindenki örül a csoportban. Verseny-

re keltek a gyerekek. Eleinte én mutattam rá: látod, összeszedted a gyöngyöt vagy segítettél elpakolni a többieknek segítettél megteríteni vagy begomboltad a ruháját, amikor a másik nem tudta volna... Később mindezt ők maguk is meg tudták már fogalmazni.

Öröm megtapasztalni, hogy egyre többen kapcsolódnak be a játékunkba. Amikor egyik alkalommal láttam, hogy bebújnak az asztal alá, mert valami leest, odasúgták egymásnak: – Gyere, gyorsan vegyük föl, mi leszünk majd a kertészek!

Ez az élet nem áll meg az óvoda kerítésénél

Észrevettem, hogy a gyerekek az óvodában elkezdtek mesélni az otthoni „szeretet-tetteket” is: „otthon, amikor anya szólt, rögtön fölkeltem és nem feküdtem vissza lustálkodni.” Vagy: „este bementem szépen elaludni a mese után, nem mentem ki még vizet kérni, húzni az időt.” Örültek a szülők is. Volt, aki megkérdezte, hogy történt ez a változás? Akkor tudtam egy kicsit mesélni az igazi háttérről, Szeretet Ideálunkról – és így a szülőkkel is elindult a párbeszéd.

Fontosak az érkezés és távozás percei, hiszen a gyerekek ekkor látják, tapasztalják a szeretett személyek kapcsolatát, figyelmét.

Dóri édesanyja egyszer elmondta, szomorú a reggeli indulás miatt. Kislánya hisztizett, s ő leszidta. Rossz így menni a munkába. Néhány szót váltottunk, „bevettük őt is a játékba”, és aztán megnyugodva indult tovább.

Napjainkban egyre több olyan fájdalom éri a gyerekeket, amit már nem tudnak feldolgozni. Előttem pedig ott a kihívás: hogyan segítsék abban, hogy a róluk alkotott legszébb terv ki tudjon bontakozni. Nem könnyű, de nem is lehetetlen, hiszen a szeretet kaput nyit bennünk: meglátatja velünk a világot, megmutatja azokat a lehetőségeket, amelyekben kifejezésre juthat mások iránti szeretetünk, nyitottságunk úgy, hogy valódi énjünk ragyoghasson fel.

Berndtné Szelőczy Szilvia

Víziszony

Júliusban vízpartra megyünk nyaralni. Remélem, most nem úgy járunk, mint tavaly, amikor három éves Tóni fiúnk teljesen pánikba esett, amikor a vízbe akartuk bevinni. Néhány barátunk azt tanácsolta, ha sír, akkor is egyszerűen dobjuk be. Tényleg ezt csináljuk?

Az efféle tanácsok – még ha jóhiszeműen is adják – nincsenek tekintettel a gyerekre. Talán túlzás, de én úgy gondolom, igen súlyos hiba lenne Tónit a vízbe dobni! A gyermek a maga módján látja a világot, nekünk pedig fontos volna, hogy helyesen értelmezzük a reakcióit.

Próbáljunk meg azonosulni azzal, amit él és érez, hogy megérthessük a félelmeit. Mert nem ő tehet róluk; sokszor nagy szenvedést is okoznak neki. Ha sikerül jól kezelni a félelmet, akkor hasznunkra is válhat. Ugyanis felhívja a figyelmünket a veszélyekre, vagy megtanít arra, hogy új és ismeretlen helyzetekben helytálljunk.

Nem tudom, miért fél Tóni a víztől, de az egészen biztos, hogy van rá oka! Van rá magyarázat, még akkor is, ha a felnőttek nem ismerik.

Mi hát a tennivaló?

Előbb érdemes azt leszögezni, hogy mit ne tegyünk:

– Ne akarjuk erőszakkal kényszeríteni a félelmei leküzdésére! – Akkor se, ha több olvasó ellenveheti, hogy sok esetben ez a jól bevált módszer. Állítom, hogy ez nem így van. Az adott pillanatban talán látszatra elmúlik a félelem, hosszabb távon azonban, másfajta kellemetlen tüne-

tek formájában mégis fel fog bukanni.

– Ne szidjuk meg azért, mert nem akar a vízbe menni!

– Ne mondjuk neki, hogy gyáva!

Mindez a későbbiekben oda vezethet, hogy a gyermek zárkózott és bizonytalan, vagy éppen ellenkezőleg, zabolátlan és féktelen lesz.

Ezzel szemben az a fontos, hogy tudjunk kivárni és időt adni a gyermeknek. Megpróbálhatjuk felébreszteni a víz iránti bizalmát azzal, hogy mesélünk neki az otthoni fürdőzésről, egy hatalmas kád tengerről, és még sok más, a biztonságérzetét növelő dolog-

Előbb-utóbb eljön az a nap is, amikor nem fél többé. Ha ez a pillanat mégis késne egy kicsit, nem baj, mert addig is maga mellett tudhatta szüleit, akik megértették és tapintatosak voltak.

Így válhat Tóni magabiztos és bátor emberré.

Pontosabban: nem olyanná, aki nem fél semmitől, hanem olyan emberré, aki elfogadja a félelmeit, tanul belőlük, és – az átélt kellemetlenségeket helyesen értékelve – következetesen viselkedik majd.

Nevelői mivoltunkban elsősorban arra ügyelünk, hogy ne a népi

„Próbáljunk meg azonosulni azzal, amit él és érez, hogy megérthessük a félelmeit.”

ról. Csupa olyasmiről, amiről mi is szívesen hallanánk, ha félnénk. A legbiztosabb technika, ha beleképzeljük magunkat az ő helyzetébe, és lehetőséget teremtünk arra, hogy a lehető legjobban megbarátkozzon a korlátaival és a képességeivel.

bölcsesség köntösébe bújó dogmákra támaszkodjunk. Ezek csak kiskapuk, hogy kibújjunk a felelősség alól. Könnyebb a gyermeket vízbe dobni, mint felvállalni a félelmeit, és megpróbálni feloldani azokat. Könnyebb erővel lépni fel vele szemben, mint bizonytalanságait átélni vele együtt. Mégis, ez az egyedüli módja annak, hogy eljuttassuk őt a magabiztosságra és az érettségre – anélkül, hogy maradandó és fájó nyomokat hagynánk benne.

Ezio Aceti

A szívinfarktusról

Milyen tanácsot adjunk és mit mondhatunk annak, aki félvállról veszi a tüneteit, egy esetleges szívinfarktus előjeleit, és a baljós jelek sokasodása ellenére sem hajlandó az egészségével törődni?

V. M.

Felelősség, aggodalmak, szorongás, nehéz feladatokkal túlszűfolt napok és állandó rohanás. Ebből áll egy 50 éves férfi átlagos élete. Egészen addig, mígnem egy este fájdalmat érez a mellkasában. Talán a reuma vagy az influenzából visszamaradt köhögés miatt van – gondolja. Bevesz egy fájdalomcsillapítót és elmegy aludni. Aztán soha többé nem kel fel. A boncolás megállapítja utólag, hogy szívinfarktusa volt.

Vajon hányan halnak meg így? A felmérések szerint az érintettek nagy számban csak órákkal az észlelt fájdalom után fordulnak orvoshoz. Az eredményes ellátáshoz viszont elengedhetetlen a gyors diagnózis.

A szívinfarktus oxigénhiány következtében létrejött szívizom-pusztulást jelent.

A koszorúerekben lerakódott meszes plakkok szűkítik a szív ereit, és a szűkületben vérrög alakul ki, ami teljes elzáródást okoz.

A súlyos szűkület vagy a teljes elzáródás miatt a szívizomsejtek vérellátása kórosan lecsökken. Ha ez a folyamat hosszabb ideig tart, a károsodás visszafordíthatatlanná válik, s kialakul a szívinfarktus.

Éppen ezért fontos időben felismerni az infarktus jellemző tüneteit. Aki ugyanis tisztában van a helyzet súlyosságával, az sokkal előbb fog orvost vagy mentőt hívni, hogy megfelelő ellátásban részesüljön.

Jó tudni, hogy általában az infarktus kialakulását koszorúérgörcs (angina) előzi meg, hasonló tünetekkel, de van egy alapvető különbség: az első esetben a fájdalom átmeneti, és

Ferentzi Éva

pihenéssel vagy idővel megszűnik. Egyébként nagyon hasonlóan kezdődik, igen intenzív, váratlan fájdalom lép fel, többnyire hideg verejtékezés kíséri, a beteg érezhet fáradékonyságot, nyugtalanságot, félelmet, lehet hányingere, hányhat és el is ájulhat.

Fontos információ az is, hogy hol jelentkezik a fájdalom. Koronaérgörcs esetében többé-kevésbé erős nyomást érzünk a mellkas közepe táján, a szegycsont mögött, mintha egy súlyos tárgy nehezedne rá. Ez a fájdalom néha kisugározhat a bal vállba, bal karba, de az állkapocsba illetve a bal lapockába is. Az angina rövid ideig tart, általában 5-10 percig. A 30 percnél tovább tartó ilyen típusos fájdalom esetén szívinfarktusra kell gondolni.

Persze, okozhatnak mellkasi fájdalmat a hasi betegségek is: a hasnyálmirigy gyulladása, a gyomor- vagy nyombélfekély, az epehólyag gyulladása, epeköves roham stb. És jelentkezhetnek anginás jellegű fájdalomként akár a szív egyéb betegségei is, (pl. szívizomgyulladás, az aortabillentyű betegségei stb.). Az angina jelentkezésekor ezért is fontos a fájdalom keletkezését ismerni: megtudni, hogy mi váltotta ki, hogy mivel provokálható, hol is fáj valójában, szünteti-e valami, kisugárzik-e valahová, kíséri-e egyéb tünet stb.

Olyan esetben, amikor az infarktus

a szív hátsó falát éri, a fájdalmat a felső hasi tájékon észleljük, és egyszerű emésztési problémának is tűnhet.

Amennyiben kétségeink támadnak, hívjuk fel az orvosunkat, de ha nem elérhető éppen, akkor legjobb azonnal mentőt hívni.

Az USA-ban az elmúlt 30 évben felére csökkent az infarktusban elhunytak száma. Ez a jelenség kétség kívül az egészségesebb táplálkozásnak, az emberek életében nagyobb szerepet kapó testmozgásnak köszönhető, és a dohányzásról való lemondásnak. Mindezzel ugyanis csökkenthető a magas vérnyomás előfordulása, mely a legfontosabb szerepet játsza az infarktus kialakulásában.

Ma Európában, így hazánkban is, inkább a betegségek gyógyításával foglalkozunk. Van ugyan nemzeti programunk, talán a rákbetegségek szűrése jól is halad. A megelőzés, az egészségmegőrzés mégsem része mindennapi életünknek. Nem beszélnek, beszélünk róla eleget, s főleg nem teszünk érte eleget. Pedig, a napi fél óra intenzív séta épp a szív- és érrendszeri betegségek megelőzésében már hatásos, és közben pénzbe se kerül...

Jobb félni, mint megijedni – tartja a régi mondás. Ne várjuk meg, míg szíven üt a fájdalom!

A bajt jobb megelőzni, mint gyógyítani!

Ferentzi Éva

**LÁTHATÓVÁ
TENNI A
FELTÁMADOTTAT**

Június első hetében zajlott a Fokoláre Mozgalom plébánián elkelevezett tagjainak nemzetközi kongresszusa a castelgandolfói Máriapoli Központban. Mintegy 1400-an érkeztek a világ minden részéből, Európán kívül Argentínából, Dél-Afrikából, Kamerunból, Koreából, a Fülöp-szigetektől, és az Egyesült Államokból. Magyarországról tíz plébániáról negyvenen képviselték a Mozgalmat. A találkozó témája különösen fontos volt, hiszen kereszténységünk lényegét érinti a kérdés: hogyan tehetjük láthatóvá a Feltámadottat a plébánián? A program vasárnap a Szent Péter téren zárult, ahol az

Farkas Cécia

Úr angyala elimádkozása előtt a Szentatya köszöntötte a találkozó résztvevőit: „Kedves barátaim, legyetek közösségeitekben és az élet minden területén a Feltámadt Krisztus jelei!”

Chiara Lubich üzenete a kapott ajándék felelősségéről szól: az egység lelkesége rendkívüli módon egybecseng azzal a közösségi lelkeséggel, melyre II. János Pál az egész egyházat meghívta. „Ez a lelkeség a plébániá-

kat is segíti a megújulásban, hogy egyre előbb egyház-zá váljanak, ahol mindenki rátalálhat Istenre, Jézusra”.

Két rövid benyomás:

- El kell osztatnunk azt a tévhitet, hogy az Egyház a hierarchiából áll, hogy a papoktól a pápáig terjed. Az Egyház mindannyiunkból áll, akik benne részese-dünk, és magunk között elhatározzuk: úgy jövünk misére, hogy a köztünk élő Jézus megjelenjen.

- Szó volt azokról is, akik Jézust elfogadják, de az Egyházat nem. A mi küldetésünk, hogy számukra láthatóvá tegyük Jézust. Rajtunk múlik, sikerül-e. Ha Ő köztünk van, sikerülhet.

**PÁPAI
MEGHÍVÁS
A MOZGALMAKHOZ**

A Világiak Pápai Tanácsának közleménye szerint XVI. Benedek pápa 2006. Pünkösdjére Rómába hívja az új lelkeségi mozgalmak és közösségek tagjait. Ennek előzménye a II. János Pál pápa által kezdeményezett és több százezer zarándok részvételével megtartott pünkösdi összejövetel volt a Szent Péter téren, 1998-ban. Az akkor még bíboros Joseph Ratzinger történelminek számító konferencia beszédet tartott a mozgalmaknak az egyházban teológiailag meghatározott szerepéről (1998. május 27-én).

A rendezvény részleteiről és előkészületeiről elkezdődtek a megbeszélések a különböző egyházi mozgalmak és közösségek képviselőivel.

SEGÉLYAKCIÓ A ROMÁNIAI ÓTELEKEN

A média áprilisi híradásaiból értesülhettünk a bánáti árvizekről, amiket a Tisza keleti mellékfolyóinak áradása és a gátszakadások okoztak. Sajátos földrajzi helyzete miatt két hónappal később még mindig víz alatt áll több falu. A legsúlyosabb a helyzet a Temesvártól 50 kilométerrel délnyugatra fekvő Óteleken, Johannesfielében, Fényen és Torontálkeresztesen. A házak jelentős része összedől, a családok a környező falvakban vagy Temesváron laknak rokonoknál, ismerősöknél és jórészt segítőkészségből élnek. A megél-

hetésüket jelentő mezőgazdasági területek nagy részén is áll még a víz.

Június közepén a Fokoláre Mozgalom egy csoportja a hatékony segítségnyújtás érdekében helyszélfelmérést végzett, a helyi kapcsolatai révén. A konkrét fizikai segítséggel szeretne reményt is adni, és felébreszteni a helyi összefogás, a testvériség lelkiületét. Az első négyfős segélycsapat június 22. és 25. között már segített az értékmérésben és a bontásban.

Óteleken a polgármesterrel, a plébánossal és az iskolaigazgatóval kialakult jó kapcsolat alapján három sürgős terület kínálkozik a testvériség konkrét megélésére:

- a teljesen tönkrement óvoda helyreállítása
- tanszerek és méltó körülmények biztosítása a tanévkezdéshez
- romeltakarítás és értékmérés

Pénzadományokkal és egyéb felajánlásokkal:

Kék Világ Alapítvány – 1163 Budapest, Kisterenye u. 54.
Tel.: 06-1-403-1741
e-mail: czmagape@t-online.hu
Számla: OTP Rt 11703006-20051455

Helyszíni önkéntes fizikai munkával:

Prokopp József, 2092 Budakeszi, Kert u. 5.
Tel.: 06-23-450-435
e-mail: prokopp@dpg.hu

Miklós Csaba

KERESZTREJTVÉNY

Beküldendő: P. Van Brumen gondolatának bejező mondata „Nagyon gyakran a szemünkben lévő gerenda a legjobb nagyítóüveg arra, hogy a másik ember szemében felfedezzük a szálkát...” (függőleges 1. a hozzátartozó vízszintessel)”

Vízszintes: 1. Háziállat. 3. Magyarország. 11. Hatóságilag zár alá veszik. 13. Ugatás. 14. Ittrium vegyjele. 15. Hollandia autójele. 16. Eltöltötte az éveket (le...). 18. Dátumrag. 19. Karmol. 21. Összekevert csigák. 23. Dohányzóeszköz. 24. Gonosz szándék. 26. Számítógépparancs. 27. Félig áthall. 28. Olasz folyó. 29. Day része. 30. Egyesületbe tartozik. 32. -re párja. 33. Kén vegyjele. 34. Tör. 35. Pénznem Európában. 37. Az ABC középső betűje. 38. Rangjelző. 39. Eltervez.

Függőleges: 2. Esteledik. 3. Téli csapadék. 4. Mutató szó. 5. Nála egynemű betűi. 6. Függőfolyosó. 7. Lábára nehezedik. 8. Rajz János. 9. Szamárhang. 10. Makacs. 12. Rohanást. 17. Pemzli. 18. Bizony „ősmagyarul”. 19. Afrikai fa illatos gyantája. 20. Egyházi személy névelővel. 22. Zsidóország. 23. Női védőszent. 25. Kiejtett betű. 31. Majdnem guggol. 36. Scott regénye: Rob ... 37. Óriáskigyó. 39. Egér „orra”. 40. Üres Don. 41. Néma Elza.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10
11		12								
13				14		15				
16			17		18			19	20	
21				22			23			
24						25				
26						27			28	
29			30		31		32			33
34				35		36			37	
38			39					40		41
	N	Y	A							

A júniusi szám rejtvényének helyes megfejtése: „...hogy túl sokat talál adni.”

Maradj velünk, Urunk! (vo. I.k 24.29)

2005. szeptember 17.
szombat, 10 – 18 óra
Budapest, Szent István–bazilika

Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus

A Magyar Katolikus Egyház
rendezvénye az Eucharisztia Éve alkalmából

elmélkedések • előadások • tanúságtételek
szentségimádás • egyházmegyék bemutatkozása

Az ünnepi szentmisét Dr. Erdő Péter, bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek mutatja be

Bővebb információ: oli@katolikus.hu, www.katolikus.hu/nek